

Teemu Hassinen

TASAPAINOILUA TULOSURHEILUN JA LIIKUNNAN VÄLILLÄ

Miten Iisalmen Sanomien Sporttiset-osasto käsittelee urheilua ja liikuntaa?

TASAPAINOILUA TULOSURHEILUN JA LIIKUNNAN VÄLILLÄ

Miten Iisalmen Sanomien Sporttiset-osasto käsittelee urheilua ja liikuntaa?

Teemu Hassinen
Opinnäytetyö
Kevät 2017
Viestinnän tutkinto-ohjelma
Oulun ammattikorkeakoulu

TIIVISTELMÄ

Oulun ammattikorkeakoulu
Viestinnän tutkinto-ohjelma, journalismin suuntautumisvaihtoehto

Tekijä: Teemu Hassinen

Opinnäytetyön nimi: Tasapainoilua tulosurheilun ja liikunnan välillä – Miten Iisalmen Sanomien Sporttiset-osasto käsittelee urheilua ja liikuntaa?

Työn ohjaaja: Teemu Palokangas

Työn valmistumislukukausi ja -vuosi: Kevät 2017

Sivumäärä: 48+2

Tutkielmani tavoitteena oli selvittää, miten Iisalmen Sanomien Sporttiset-osasto käsittelee urheilua ja liikuntaa. Urheilujournalismin sisällöistä käydään jatkuvaa keskustelua urheilun ja liikunnan tasapainosta, eli kuinka paljon sisällöistä pitää olla kilpaurheilua ja kuinka paljon tilaa pitää antaa liikunnan eri tasoille.

Valitsin aiheen, koska olen kiinnostunut urheilujournalismista. Uskon, että tutkimuksen kautta pystyn kehittämään itseäni urheilutoimittajana. Iisalmen Sanomat oli sopiva kohdemediatuoreen osaston muutoksen vuoksi. Lisäksi lehdessä on myös haettu tasapainoa urheilujournalismin sisältöihin ja myös sijoittamiseen lehden sivuilla.

Tietoperustan lähteinä käytin pitkälti alan kirjallisuutta ja aikaisempia tutkimuksia. Tietoperusta painottuu urheilujournalismiin ja erityisesti sanomalehden näkökulmaan. Luvuissa käsitelen urheilujournalismin urheilua, modernin urheilujournalismin tunnuspiirteitä sekä urheilujournalismin kritiikkiä.

Tutkimusaineistoni kokosin haastatteleamalla kolmea Iisalmen Sanomien työntekijää: päätoimittajaa, uutistiiminvetäjää ja toimittajaa. Tutkimusmenetelmänä käytin teemahaastattelua. Haastatelluilla otin selvää perusteista siirtyä urheilua sekä liikuntaa käsittelevän osaston käyttöön, osaston sisällöistä sekä tehtävistä. Lopussa kartoitin osaston keskeisimpiä haasteita ja mahdollisia ratkaisuja niihin. Johtopäätöksissä vertasin haastateltavien näkemyksiä aiempiin tutkimuksiin ja muihin lähteisiin.

Tutkimuksen perusteella Iisalmen Sanomien Sporttiset-osaston laadun keskeiset haasteet liittyvät resursseihin. Ennakkosuunnittelun merkitys on todella tärkeässä roolissa uuden osaston kahtalaisen tehtävän kautta, mutta myös vähäisten resurssien hyödyntämisen tehostamiseksi. Yleisön palveleminen nousi tärkeimmäksi perusteeksi siirtyä uuteen osastoon. Uskon, että tutkimuksesta on hyötyä Iisalmen Sanomille, mutta myös vastaaville sanomalehdille, jotka pohtivat tasapainoa urheilun ja liikunnan välillä.

Asiasanat: urheilujournalismi, Iisalmen Sanomat, urheilutoimittajat, sanomalehdet

ABSTRACT

Oulu University of Applied Sciences
Degree Programme in Communication, Option of Journalism

Author: Teemu Hassinen

Title of thesis: Balancing between Competitive Sport and Exercise - How is the Iisalmen Sanomat Sporttiset section dealing with sports and exercise?

Supervisor: Teemu Palokangas

Term and year when the thesis was submitted: Spring 2017 Number of pages: 48+2

The goal of this thesis' was to find out how Iisalmen Sanomat Sporttiset section deals with sport and exercise. There is a continuing discussion in sport journalism regarding the balance of sport and exercise. It is about how much of the content has to be competitive sport, and how much space should be given to exercise.

This topic was chosen since I am interested in sport journalism. This thesis helps to develop myself as a sport journalist. Iisalmen Sanomat was a suitable target because of the change of the new section. The newspaper has been looking for a balance between sports and exercise.

The written sources deal with sport journalism, especially from a newspaper perspective. The chapters consist of sport journalism, modern sport journalism and sports journalism criticism.

Three Iisalmen Sanomat's employees were interviewed: the editor-in-chief, the news editor and a sport journalist. As the study method, the theme interview was used questions about reasons to turn over to a new section, as well as contents and tasks of Sporttiset. The aim was also to find out the essential challenges and possible solutions to them.

Based on the research the key challenges of the Sporttiset are related to resources. Planning work has an important role because of the resources and with the tasks of the new section. Serving the public was the most important reason creating a new section. I believe that the study will be useful for Iisalmen Sanomat, but also for other newspapers considering the same kind of things.

Keywords: sport journalism, Iisalmen Sanomat, sport journalists, newspapers

SISÄLLYS

1	JOHDANTO	6
2	URHEILUJOURNALISMI	9
2.1	Urheilujournalismin urheilu	9
2.2	Moderni urheilujournalismi	12
2.3	Urheilujournalismin kritiikki	15
3	AINEISTO JA MENETELMÄT	19
3.1	Ilkka-Sanomat	19
3.2	Sporttiset-osasto	19
3.3	Teemahaastattelu	20
4	TULOKSET	23
4.1	Uusi osasto palvelemaan yleisöä	23
4.2	Kohderyhmää ja sisältöjä on laajennettu	25
4.3	Tiedonvälitystä paikallisesta urheilusta ja liikunnasta	28
4.4	Paikallisuus ja kiinnostavuus ovat tärkeimmät uutiskriteerit	29
4.5	Resurssit ovat suurin laatuun vaikuttava haaste	30
4.6	Ennakkosuunnittelulla on tärkeä rooli	32
4.7	Lisää kommentoivia tekstejä ja sisältöjä lukijoilta sekä seuratoimijoilta	35
5	JOHTOPÄÄTÖKSET	39
5.1	Yleisön palveleminen on tärkeää journalistisesti ja taloudellisesti	39
5.2	Ennakkosuunnittelulla on monia etuja	41
6	POHDINTA	44
	LÄHTEET	45
	LIITTEET	49

1 JOHDANTO

Tutkimukseni aiheena on selvittää, miten lisälmen Sanomien tuore Sporttiset-osasto käsittelee urheilua ja liikuntaa. Urheilujournalismin sisällöistä käydään jatkuvaa keskustelua urheilun ja liikunnan tasapainosta, eli kuinka paljon sisällöstä pitää olla huippu- ja kilpaurheilua ja kuinka paljon tilaa pitää antaa laaja-alaisemmalle liikunnan käsittelylle, kuten liikunnalle harrastuksena tai kuntoilu- muotona. Olen joutunut pohtimaan asiaa useaan otteeseen tehdessäni töitä urheilutoimittajana. Kokemukseni on, että urheilusisällöt jakavat sanomalehden lukijat yleensä kahtia. Urheilu-uutisilla on omat vahvat kannattajansa, mutta myös vastapainoksi ne, jotka karttavat perinteisiä urheilujuttuja.

lisälmen Sanomat on sopiva kohdemediat aiheen tutkimiseen ajankohtaisen uudistuksen myötä. Lehdessä on viime vuosina haettu tasapainoa urheilujournalismin sisältöjen tekemiseen, mutta myös niiden sijoittamiseen lehden sivuilla. Iso muutos entiseen tapahtui jo 2014, kun lehden urheilutoimitus lakkautettiin. Lehdessä ei ole enää erikoistoimittajia urheilussa, vaan entiset urheilutoimittajat hoitavat myös muuta uutisointia. Samalla myös muut toimittajat voivat tehdä sisältöjä Sporttiset-osastolle.

Joulukuussa 2016 lanseeratun Sporttiset-osaston tavoitteena on tarjota laaja-alaisempaa sisältöä kuin perinteinen sanomalehden urheiluosasto. Sporttisista löytyy muun muassa henkilöhaastatteluja, lajiesittelyjä, urheilun ilmiöitä sekä liikunta- ja elämäntapajuttuja. Kokonaisuuden tasolla on mielenkiintoista tutkia, millaista urheilujournalismia pitää tehdä yleissanomalehdessä, kun kohderyhmään kuuluvat periaatteessa kaikki levikkialueen lukijat. Oletan, että seitsemänpäiväisissä sanomalehdissä, kuten lisälmen Sanomissa, urheilusta kirjoitetaan ja kerrotaan niin, että myös aihepiiriin vähemmän paneutunut pystyy ymmärtämään sisältöjä. Urheilun erikoislehdissä ja syvemmälle paneutuvissa tv-ohjelmissä tilanne on toinen, sillä kohderyhmä on rajatumpi ja asiantuntevampi esimerkiksi erilaisten termien ja käsitteiden osalta.

lisälmen Sanomat on tuttu työpaikkana, sillä olen työskennellyt lehdessä kesäurheilutoimittajana ja toimittajana. Lisäksi olen tehnyt juttuja lehteen freelancerina. Täten voin peilata omia työkokemuksiani ja toimintatapojani löytämäni kirjalliseen lähdeaineistoon sekä haastateltavieni vastauksiin.

Sporttiset-osastoa tutkiessa on keskeistä selvittää perusteet siirtyä uuden osaston käyttöön. Kuinka paljon asiassa painottui lehden talous, entä yleisön palveleminen? Kehityksen ja tulevaisuuden kannalta on tärkeää tutkia uuden osaston suurimpia laatuun vaikuttavia haasteita. Tavoitteena on löytää mahdollisia ratkaisuja ja helpotuksia, joilla pystytään tuottamaan hyvää laatua pitkällä aikavälillä.

Tutkimuksen tavoitteena on kehittää omaa työtäni toimittajana ja samalla antaa työkaluja lisälmen Sanomille sekä vastaavissa tilanteissa oleville sanomalehdille. Omassa työssäni haluan tulla monipuolisemmaksi, esimerkiksi löytämällä erilaisia näkökulmia erityisesti liikunnan käsittelyyn urheilujournalismin sisällä. Tutkielmani ei niinkään avaa uusia polkuja urheilujournalismin tutkimuksessa, vaan pikemminkin täydentää aiempaa tutkimuskenttää ja tutkii asiaa lisälmen Sanomien muutoksen näkökulmasta, tapaustutkimuksena.

Työni tietoperustan olen koonnut pitkälti alan kirjallisuuden ja aiempien tutkimusten pohjalta. Keskeisimpiä tutkimuksia aiheeseen on Sanna Vuorisen pro gradu, jossa on tutkittu urheilujournalismin kehittämistä esimiesten näkökulmasta. Esimiehet haluavat koko kansan urheilujournalismia, jolla tavoitellaan ennen kaikkea nuoria, naisia ja perheitä urheilusivujen lukijoiksi, koska sitä kautta voidaan osiltaan turvata sanomalehden levikin kehitystä ja mahdollisuuksia pärjätä media-kilpailussa. Urheilusivuja ei haluta kohdentaa vain suurkuluttajille, vaan tarjota kiinnostavia sisältöjä taustoiltaan erilaisille lukijoille. (Vuorinen 2007, 77, viitattu 19.2.2017.)

Toinen keskeinen lähde on Heli Kiukkosen pro gradu -tutkielma, jossa hän huomasi Keski-suomalaiselle tekemänsä lukijatutkimuksen kautta, että urheilujournalismin käsittelemää urheilua tulisi laajentaa. Lukijat toivoivat enemmän kunto ja terveysliikunta-aiheita, junioriurheilua, alempia sarjatasoja sekä veteraani- ja vammaisurheilua. (Kiukkonen 2013, 142–143, viitattu 19.2.2017.) Molemmat tutkimukset tukevat hyvin työtäni, sillä ne ovat keskittyneet sanomalehtiin ja nimenomaan urheilujournalismin kehittämiseen perinteistä urheilujournalismia laajentamalla, kuten lisälmen Sanomatkin haluaa tehdä uuden osaston kautta.

Tietoperustan luvuissa käsittelem urheilujournalismin urheilua, modernia urheilujournalismia ja urheilujournalismin kritiikkiä. Urheilujournalismin urheilun luvussa paneudun siihen, mitä urheilujournalismin urheiluun kuuluu: mitä asioita se käsittelee ja mitkä ovat sen kohderyhmät. Modernin urheilujournalismissa kerron sen tunnuspiirteitä ja mitä sen tekeminen vaatii toimittajalta. Urheilu-

journalismin kritiikissä esittelen, mistä urheilujournalismia on arvosteltu ja miten nämä väitteet pitävät paikkansa nykyaikana. Vertaan luvussa myös urheilujournalismin tehtäviä ja piirteitä journalismiin.

Oman tutkimusaineistoni olen hankkinut haastattelemalla teemahaastattelun kautta Iisalmen Sanomien päätoimittajaa Kari Angeriaa, uutistiiminvetäjää Vuokko Nissistä ja lehden pitkäaikaista urheilutoimittajaa Jani Haanketoa. Haastattelu on tehokkain tapa kerätä tietoa uudistuksesta ja eri näkemyksistä. Teemahaastattelussa keskeisintä on, että yksityiskohtaisten kysymysten sijasta haastattelu etenee oleellisten teemojen varassa. Tämä vapauttaa haastattelun tutkijan näkökulmasta ja tuo tutkittavien äänen kuuluviin. (Hirsjärvi & Hurme 2010, 47–48.)

Haastatteluiden teemoja ovat käytännön uudistyö ja perusteet siirtyä uuteen osastoon sekä osaston kohderyhmä, tehtävät ja uutiskriteerit. Lisäksi kartoitan haasteita, jotka vaikuttavat osaston laatuun ja pyrin löytämään niihin mahdollisia ratkaisuja tai helpotuksia. Viimeisessä teemassa käsitellään osaston kehityksenkohteita niin toiminnan kuin sisältöjen suhteen, mutta luodaan myös katsausta tulevaisuuden mahdollisuuksista. Lopuksi käyn läpi yhteenvetoa aineiston johtopäätöksistä ja esitän pohdintani tutkimuksen tuloksista ja onnistumisesta.

2 URHEILUJOURNALISMI

2.1 Urheilujournalismin urheilu

Tutkija Kari Koljonen on jakanut urheilujournalismin urheilun kahteen osaan sen ääripäiden kautta, jotka ovat huippu-urheilu ja liikunta laaja-alaisesta näkökulmasta. Huippu-urheilussa aiheiden käsittely on vakavampaa ja keskeistä on tulos. Liikunnassa kohteena ovat enemmän tausta sekä tunne. Urheilujournalismi on mahdollista jakaa kahteen osaan myös journalististen päämäärien kautta. Silloin tasot ovat yleisjournalismi ja erikoisjournalismi. Yleisjournalismissa tavoitellaan journalistista tasoa ja laajaa yleisöä, kun taas erikoisjournalismissa keskeisintä on toimittajan asiantuntemus urheilusta ja urheilutoimittamisesta. Erikoisjournalismi palvelee rajattua yleisökuntaa, urheilujournalismin vakioasiakkaita. On pohdinnan alaista, mikä on urheilujournalismin tehtävä: onko tavoitteena saavuttaa mahdollisimman laaja yleisö vai palvella mahdollisimman hyvin sen vakioasiakkaita. (Koljonen 2000, 7.)

Koljosen tarkastelemassa valtakunnallisessa sanomalehdessä, Helsingin Sanomissa, tapahtui muutos urheilutoimituksessa mentäessä 1970-luvulta 1990-luvulle. Urheilutoimitus siirtyi erikoisjournalismista ja tarkasta sitoutumisesta huippu-urheiluun kohti yleisjournalismia ja liikuntaa. (Koljonen 2000, 125).

Urheilujournalismin historiaa tutkineen Seppo Pänkäläisen (1998, 29) mukaan urheilujournalismi on miesten luomaa ja ylläpitämää. Se on perusrakenteeltaan hitaasti muuttavaa ja keskittyy miesten kilpa- ja huippu-urheiluun sekä tiettyihin valtalajeihin. Uusiin lajeihin se suhtautuu puolestaan passiivis-myönteisesti. Urheilujournalismia pidetään erityisesti nuorille ja keski-ikäisille miehille kohdennettuna sisältönä.

Naisurheilun lisäksi urheilusivujen vähemmistöön ovat jääneet myös vammais- ja veteraaniurheilu (Koljonen 2000, 44). Suomalaista ja ruotsalaista urheilujournalismia vertaillut Antti Laine painottaa, että urheilujournalismi keskittyy juuri huippu-urheiluun, kun taas liikunnasta uutisointi jää vähiin (Laine 2011, 43).

Heli Kiukkonen havaitsi gradussaan tekemässään lukijatutkimuksessa Keski-suomalaiselle, että urheilujournalismin urheilun käsittelyä tulisi laajentaa. Lukijatutkimuksen perusteella lukijat toivovat lisää kunto- ja terveysliikunta aiheita, alempia sarjatasoja, junioriurheilua sekä veteraani- ja vammaisurheilua. (Kiukkonen 2013, 142–143, viitattu 19.2.2017.)

Sanna Vuorinen on pro gradu -tutkielmassaan keskittynyt urheilujournalismin kehittämiseen valtakunnallisten sanomalehtien ja maakuntalehtien esimiesten näkökulmasta. He haluavat koko kansan urheilujournalismia, jolla tavoitellaan ennen kaikkea nuoria, naisia ja perheitä urheilusivujen lukijoiksi. Urheilujournalismin kohderyhmää laajentamalla lehti voi turvata osaltaan taloudellista tilannetta eli levikin kehitystä ja pärjäämistä mediakilpailussa muita välineitä vastaan. (Vuorinen 2007, 77, viitattu 19.2.2017.)

Kiukkosen lukijatutkimuksessa nimenomaan nuoret (alle 30-vuotiaat) ja naiset olivat urheilusivuja vähiten lukeva kohderyhmä. Heidä varten pitäisi tarjota kohdennetumpaa sisältöä, jotta lehden lukijakunta kasvaisi. Kiukkonen esittää, että tulosuutisia ja STT:n juttuja pitäisi jättää vähemmälle. Paikallisempia, uudenlaisia ja syvällisempiä urheilujuttuja pitäisi puolestaan lisätä. Iso kysymys on, miten tätä laatua voidaan tehdä nykyisillä resursseilla. (Kiukkonen 2013, 141–146, viitattu 19.2.2017.)

Nuoret ja keski-ikäiset miehet lukevat eniten urheilusivuja. Heidän uskotaan olevan kiinnostuneita eniten tapahtuma- sekä suorituskeskeisestä urheilujournalismista sekä analysoivista sisällöistä. Naiset lukevat urheilusivuja miehiä selvästi vähemmän. He ovat sanomalehtien tavoitelluin kohderyhmä. Naisia kiinnostavaksi teemoiksi esimiehet nostavat esteettiset lajit, naisurheilun, henkilöhaastattelut ja urheilun ilmiöt. (Vuorinen 2007, 61, viitattu 19.2.2017.)

Saara Airaksinen kartoitti suomenkielisten 5–7-päiväisten paikallis- ja maakuntalehtien urheilutoimittajien näkemyksiä sisällöistä. Heidän mielestään joukkueurheilu saa enemmän palstatilaa kuin yksilölajit. Sivulle toivottaisiin enemmän sisällöiksi lapsi- ja kuntourheilua sekä pienempiä lajeja. Kuitenkin edellä mainittuihin aiheisiin olisi löydettävä uusia ja kiinnostavia näkökulmia. (Airaksinen 2016, 64–65, viitattu 7.3.2017.) Koljosen (2000, 6) mukaan suoritukset sekä kilpailu ovat urheilujournalismin käsitellyimpiä aiheita, kun taas viihteellisemmät urheilutapahtumat, kuten luistelunäytökset, jäävät vähemmälle huomiolle.

Urheilulehden toimittajan Topias Kauhalan mielestä urheilujournalismi voisi kertoa enemmän ihmiskohtaloista, elämän kirjosta, ajattelutavoista ja psykologisista syy- ja seuraussuhteista. Urheilun suhteissa yhteiskuntaan ja talouteen riittäisi myös syynättävää. (Pohjola 2015, viitattu 20.2.2017.)

Keskeisiä vaikuttavia tekijöitä laji- ja aihevalikoimaan on erityisesti urheiluyhteisön kiinnostus. Tähän vaikuttavat lajin vetämät yleisömäärät ja tv-luvut. Lisäksi menestys ja lajien kilpailutahti ovat oleellisia (Itkonen 2008, 10–11). Lukijoiden palautteella ja toimittajien omilla käsityksillä on myös oma vaikutuksensa (Kanerva 2008, 12). Urheilutoimittajien vastaus miespainotteisiin ja enimmäkseen huippu- sekä kilpaurheilua käsitteleviin sisältöihin on usein lukijoiden määrää. Edellä mainitut sisällöt kiinnostavat heidän mielestään eniten lukijoita. (Pänkäläinen 1998, 5.)

Urheilulajien valikoima ja laajuus vaihtelevat eri medioiden välillä. Maakuntalehdet eroavat valtakunnallisista sanomalehdistä. Maakuntalehtien urheilusivut ovat paikallispainotteisimpia. Lajivalikoimaan ja laajuuteen vaikuttavat myös lehden myyntitapa, mahdolliset konsernisisällöt sekä lehden genre. (Laine 2011, 105.) Maakunta- ja paikallislehdissä käsitellään myös muun muassa kuntoliikuntaa ja liikuntakasvatusta (Koljonen 2000, 7).

Paikallislehtien urheilujournalismia tutkinut Joonas Fritze kuvaa, että niistä löytyy realistisempi ja laajempi kuva suomalaisesta liikuntakulttuurista, kun taas isompia medioita kiinnostaa eritoten huippu-urheilu. Paikallislehtien sivuilla naiset ja nuoret saavat enemmän palstatilaa kuin isoissa medioissa. Paikallislehdissä huippu- ja kuntourheilua on melko vähän, kun taas sisältö koostuu pääosin kilpaurheilusta. Huomioitavaa on, että paikallislehden toimittajat arvostavat myös kilpailua. Fritze päättääkin, että toimittajat kertoisivat enemmän huippu-urheilusta, jos sitä pieneltä paikkakunnalta löytyisi. Laajemmassa kuvassa kannattaa huomioida, että paikallislehdet ovat toisaalta levikkialueisiinsa voimakkaasti sitoutuvia, ja niiden tehtävä on kertoa laajasti lähes kaikesta, mitä alueen urheilussa tapahtuu. (Fritze 2012, 96, viitattu 19.2.2017.)

Yksi Kiukkosen kehitysehdotuksista oli, että urheilusivuille voisi lisätä paikallisempia juttuja, koska ne ovat sellaista sisältöä, mitä ei voi saada muualta. Kiukkonen painottaa kuitenkin, että laajemmalle paikalliselle sisällölle olisi laadittavat selvät uutiskriteerit, joiden pohjalta jutut valitaan. Uutiskriteerit tarvitaan niin päivittäiseen juttujen arvojärjestyksen tekemiseen kuin myös journalististen ratkaisujen perusteluihin toimituksen ulkopuolelle. (Kiukkonen 2013, 141, viitattu 19.2.2017.)

Kiukkonen myöntää tutkimuksensa pohjalta, että entistä pirstaloituneemman yleisön miellyttäminen on haastava kuvio. Toinen lukija odottaa sisällöiltä eri asioita kuin toinen. Yksi ratkaisu pulmaan voisi olla sisältöjen muovaaminen sopiviksi osayleisölle mallilukijoiden kautta, jotka ovat tuttuja aikakauslehtien maailmasta. Eli päätetään, ketä milläkin jutulla halutaan palvella ja tehdään se laadukkaasti. Urheilusivujen mallilukijoita voisi olla lukuisia: perinteisistä urheilulajeista kiinnostunut 65-vuotias Kauko tai vastaavasti huippu-urheilua karttava mutta kuntoilua harrastava 55-vuotias Pirjo. (Kiukkonen 2013, 139, viitattu 19.2.2017.)

2.2 Moderni urheilujournalismi

Urheilutoimittajalta vaaditaan nyt enemmän. Yleisö on todella asiantuntevaa ja pääsee helpommin ja kattavammin tiedon lähteille erityisesti internetin kautta. Yleisö voi katsoa jo ennen lehden ilmestymistä eri kanavilta tuloksia sekä kelata yksittäisiä tilanteita, kuten maaleja ja torjuntia. Myös lehdistötilaisuudet ovat yleisemmin yleisön nähtävillä. Boylen mukaan nopea reagointi on myös urheilujournalismissa nykyään erittäin tärkeässä asemassa. Urheilun seuraajalla on tarjolla nykyään käytännössä rajaton määrä tietoa internetissä. Verkossa tapahtuva urheilujournalismi perustuukin nopeuteen, koska kilpailevat mediat uutisoivat myös samasta aiheesta välittömästi. (Boyle 2006, 86.) Lisäksi kuka tahansa voi olla julkaisija, pitämällä esimerkiksi omaa blogia. Toimittajilta on tällä tavoin viety portinvartijan asema (Vehkoo 2011, 12).

Näistä lähtökohdista urheilujournalismin pitää pystyä tarjoamaan syvällisempää sisältöä yleisölle. Modernissa urheilujournalismissa perinteisen asioista tiedottamisen rooli vähenee, sen sijaan panostetaan asioiden taustoittamiseen, kommentoimiseen ja lukijoiden palvelemiseen. Tyypillisiä piirteitä ovat analyttisyys, tarkkaan mietityt näkökulmat ja näkemyksellisyys. (Kiukkonen 2013, 50, viitattu 19.2.2017.) Modernin urheilujournalismin ihanteet ovat täsmentyneet ja laajentuneet huomattavasti Pänkäläisen vastaavasta määritelmästä, jossa hyväksi urheilujournalismiksi määriteltiin ytimekkäästi sujuva kirjoitustaito ja tietämys urheilusta (Pänkäläinen 1998, 8).

Myös journalismissa on samaa muutosta. Vanhakantainen journalismi oli reaktiivista eli tapahtumiin reagoivaa. Tämän päivän journalismi on proaktiivista: se menee syvemmälle, analysoi, tutkii ja kritisoi. Perinteisen median on kilpailtava laadulla internetin tarjoamaa runsautta vastaan. Tämä tarkoittaa laajempia ja taustoitettuja juttuja, joista yleisö voisi olla halukas maksamaan. (Vehkoo 2011, 211–213.)

Vuorinen on kiteyttänyt modernin urheilujournalismin tehtävät neljään kategoriaan: urheilun tapahtumien ennakointi, urheilun ilmiöiden taustoittaminen, lukijoiden viihdyttäminen ja kertominen urheilusta osana yhteiskuntaa (Vuorinen 2007, 47, viitattu 19.2.2017). Vuorisen esiin tuomat tehtävät poikkeavat Pauli Vuolteen jaottelusta, joka on tehty 1980-luvulla. Vuolteen mukaan urheilujournalismin tehtävänä on tietojen, tunne-elämysten ja toimintamallien välittämistä. Se jakaa ja jäsentää uutta tietoa, tarjoaa elämyksiä sekä esteettisiä kokemuksia ja houkuttelee uusia harrastajia eri lajien pariin. (Vuolle 1983, 75–78.)

Kiukkosen lukijatutkimuksessa yleisö koki eniten päällekkäisyyttä printin ja sähköisen median sisällöistä tulosuutisoinnista. Tulosraportointia karsimalla jäisi tilaa enemmän jutuille, joita lukijat eivät saa muualta. Sen sijaan tulospalstaa ei ole perusteita lopettaa, ainakaan vielä. (Kiukkonen 2013, 144, viitattu 19.2.2017.)

Tero Malisen tutkimuksessa otteluselostukset olivat maakuntalehtien yleisimpiä juttutyyppisiä urheilusivuilla, kun taas vaihtelevat näkökulmat olivat vähissä (Malinen 2011, 107, viitattu 19.2.2017). Maakuntalehtien ja molempien iltapäivälehtien urheilutoimittajana työskennelleen Lari Vesanderin mielestä urheilujournalismi käyttää yhä liikaa tuloskeskeisyyttä. Vesander haluaisi enemmän taustoitusta ja analyysia. Avainkysymyksiä ovat, miksi jotain tapahtui ja mihin se johtaa tulevaisuudessa. (Pohjola 2015, viitattu 20.2.2017.) Raporteissa painottuvat nykyään tapahtumien kertaamisen sijasta muun muassa dramaattiset yksityiskohdat (Laine 2011, 319).

Lukijatutkimuksessa yleisö halusi edelleen myös tulos- ja selostuspainotteista otetta urheilusivuille, kun taas toimittajat haluavat tehdä sivuille modernimpaa urheilujournalismia. Toimittajien ihanteet ja yleisön odotukset olivat siis osin ristiriidassa. Toiselta näkökannalta voi pohtia, että yleisön ei voi odottaa haluavan moderneja otteluraportteja, ennen kuin se ovat tottuneet saamaan niitä säännöllisesti. Otteluraportissa tärkeintä ovat pelitapahtumien kertaaminen, sitten pelaajien kommentit ja kolmantena valmentajien mietteet. (Kiukkonen 2013, 131–132, viitattu 19.2.2017.)

Modernia urheilujournalismia on panostaa hyviin otteluennakoihin tai tausta-analyysiin, jossa itse ottelusta kerrotaan vain vähän. Ottelujutusta voi muodostaa vaikkapa kauden väliyhteenvedon, jossa voi verrata, mitä valmentaja tai pelaaja ennakoi ennen kautta ja miten tämä on toteutunut tähän mennessä. Myös yksittäisen pelaajan tarinan kautta ottelujutun rakentaminen toimii. Vesanderin mielestä juuri ottelujutuissa olisi parhaimmat mahdollisuudet hyödyntää hiljaista tietoa, jota

toimittajalle kertyy lukuisten sarjakausien ja otteluiden aikana. Urheilujournalismilla on tulevaisuutta sanomalehdissä, kun hiljaista tietoa hyödynnetään, itseään pyritään kehittämään, asioita taustoitetaan ja niitä liitetään isompiin kokonaisuuksiin. (Vesander 2015, viitattu 19.2.2017.)

Antti Laine vertaili väitöksessään suomalaisten ja ruotsalaisten iltapäivälehtien olympiauutisointia vuosilta 2004 sekä 2006. Suomelle tulokset eivät olleet mairittelevia: ruotsalaisten iltapäivälehtien urheilujournalismi osoittautui selkeästi monipuolisemmaksi. Ruotsalaiset olivat edellä dramatisoinnissa, kriittisessä käsittelyssä ja kertomuksellisuudessa. Kommentoivia juttuja oli määrällisesti enemmän, ja ne olivat kantaaottavampia ja personoidumpia. Osittain maiden eroja voidaan selittää resurssitekijöillä, kuten työntekijöiden määrällä. Resurssit eivät ole kuitenkaan ainoa selittävä tekijä. (Laine 2011, 317–321.)

Vuoden urheilujournalistina Urheilugaalassa palkitun Elina Paasosen mielestä urheilutoimittajat kuten muutkin toimittajat voisivat tehdä enemmän taustatöitä ja haastatteluita sekä omia selvityksiä. Lisäksi eri lajien tuottama laaja tietopankki kannattaa hyödyntää. Paasonen arvostaa eniten perusteltuja mielipiteitä ja analyysyjä sekä kattavia ilmiö- ja henkilöjuttuja. (Honkonen 2017, viitattu 6.3.2017.)

Ajankohtainen askel urheilujournalismissa on ollut uutisrobottien käyttöön ottaminen. HSS Media ilmoitti ensimmäisenä suomalaismediana ottavansa käyttöön robotin, joka tuottaa urheilu-uutisia yhtiön lehtien, Vasabladetin, Syd-Österbottenin ja Österbottens Tidningin, verkkosivuille ja printtilehtiin. Vasabladetin päätoimittajan Niklas Nybergin mukaan Rosalinda-robotti tuo lehtiin lisäarvoa. Se tekee automaattisesti juttuja lähinnä alempien divisioonien peleistä, joihin toimituksella ei ole aikaa paneutua. (Suomen lehdistö 2016, viitattu 19.2.2017.)

Myös Yle testasi robottia NHL-kierroksella joulun jälkeen. Robotti käsittelee tietoja, kuten ottelun tuloksen tai voittomaalin tekijän. Tilastojen pohjalta luodaan sääntöjä, joiden toteutuessa robotti luo yksittäisestä tapahtumasta lauseen. Ne perustuvat verkosta löytyvään tulostietoon ja syntyvät minuuteissa tai jopa sekunneissa ottelun päättymisen jälkeen. Ylen verkko- ja mobiilikehityksen päällikkö Aki Kekäläinen painottaa, että Voitto-robotti tekee niitä uutisia, joita ihmiset eivät ehdi tai ihmisten ei ylipäänsä kannata tehdä. Toimittajat voivat tehdä vapautuneella ajalla sitä, mihin robotti ei pysty. Yle Urheilun päällikön Panu Pökkisen mukaan suomalainen urheiluyleisö haluaa lukea verkosta ennen kaikkea tuloksia. Robottiuutisointia hyödyntämällä saadaan entistä laajempi ja kattavampi tulosraportointi. (Hakkarainen 2016, viitattu 19.2.2017.)

Myös Helsingin Sanomat ilmoitti tammikuun lopulla, että se hyödyntää juttujen tuottamista ohjelmallisesti. Lehti kokeili tietokoneohjelman kautta tehtyjä jääkiekkouutisia. (Vehkoo 2017, viitattu 30.3.2017.) Tämä kehitys osoittaa, että tulosuutisointi on edelleen tarpeellista, mutta siihen ei kannata tuhlaa liikaa ihmisresursseja. Samaan aikaan toimittajan omat analyysit, taustojen avaaminen sekä selittäminen, kommentointi ja tarinallisuus lisääntyvät urheilujournalismissa.

Yksi keino on panostaa kommentoiiviin teksteihin. Toimittajat ottavat omalla persoonallaan kantaa ajankohtaisiin asioihin. Kantaaottavat tekstit ja mielipidejournalismi ovat kasvattaneet suosiotaan (Laine 2011, 318). Urheilulehti on tästä suuntauksesta hyvä esimerkki. Lehden päätoimittaja Jukka Rönkä on perustellut linjausta lausuntoautomaattijournalismin vastakohtana. Hänen mukaansa suurin osa valmentajista ei voi kertoa lopullista totuutta muun muassa siitä, onko hän tyytyväinen johonkin pelaajaan. (Pohjola 2015, viitattu 20.2.2017.)

Airaksinen on pohtinut, pitäisikö urheilujournalismin tekeminen siirtää yleistoimittajille, sillä yleistoimittajat tekevät juttuja tällä hetkellä muun muassa politiikasta ja taloudesta. Se voisi olla sanomalehdille keino säästää kuluissa. Airaksisen mukaan yleistoimittajat pystyisivät tekemään henkilökuvia tai ennakoimaan haastatteluiden kautta urheilutapahtumia, mutta urheilutoimittajilla on kuitenkin paikkansa ja perusteensa, sillä urheilujournalismissa lisäarvo saadaan urheilutoimittajien asiantuntemuksesta. Laadukas urheilujournalismi vaatii kiinnostusta ja perehtymistä aiheeseen sekä urheilun jatkuvaa seuraamista. Eniten se näkyy taustoittavissa jutuissa ja kolumneissa, joissa tarvitaan ymmärrystä urheilusta ja sen lainalaisuuksista. Urheilutoimittaja pystyy tekemään kriittisempää urheilujournalismia, kun hän pystyy kyseenalaistamaan urheilun rakenteita ja haastateltavien lausuntoja paremmin kuin yleistoimittaja, joka ei ole välttämättä kiinnostunut urheilusta lainkaan. (Airaksinen 2016, 72–73, viitattu 6.3.2017.)

2.3 Urheilujournalismin kritiikki

Seppo Pänkäläinen on kiteyttänyt suomalaisen urheilujournalismin kritiikin useaan eri teesiin. Pänkäläisen mukaan urheilutoimittajat eivät tee tutkivaa journalismia. He eivät näe urheilua osana muuta yhteiskunnallista elämää. He eivät myöskään tuo urheilusta esille uusia näkökulmia. Urheilutoimittajat eivät korosta liikunnan merkitystä, vaikka painottavat urheilua fyysisen ilon kohottajana ja ylläpitäjänä. He harjoittavat kilpaurheilun edistämistä ilman kritiikkiä. Lisäksi he pitävät naisurheilun miesten urheilun varjossa ja luovat kritiikittömästi urheiluun uusia sankareita. Suomalaista

urheilujournalismia määrittää eniten sen historia. Ensimmäiset urheilutoimittajat olivat urheilun harrastajia, joko kilpailijoita tai järjestömiehiä, usein molempia. Se heijastui urheilujournalismiin muun muassa urheilun lähes kritiikittömänä edistämisenä. (Pänkäläinen 1998, 33–35.)

Kalle Virtapohjan mukaan urheilujournalismissa kritiikki painottuu usein puolueellisuuteen, lähdekritiikittömyyteen, urheilujournalismissa käytetyn kielen liioittelevuuteen ja toimittajien itsekritiikittömyyteen (Virtapohja 1998, 67). Laineen mukaan yksi tekijä urheilujournalismin pinnallisuuteen on uutistarjonnan runsaus, joka heijastuu helposti sen kaavamaisuuteen (Laine 2011, 43).

Urheilujournalismin kritiikkiä tutkineen Tero Malisen mukaan monet kritisoivat näkemykset näyttäsivät joka tapauksessa olevan idealistisia ja ainakin osittain vanhentuneita (Malinen 2011, 115, viitattu 19.2.2017). Esimerkiksi Pänkäläisen esittämät teesit on kirjoitettu 1990-luvulla, jonka jälkeen urheilujournalismi on kokenut paljon muutoksia.

Malisen mukaan kritiikin säilät koskevat myös yleisesti journalismia. Harvassa mediassa tai toimituksessa pystytään esimerkiksi ylopeilemään sillä, kuinka laajamittaista ja ansiokasta tutkivaa journalismia tehdään. Tutkivan urheilujournalismin vähäistä määrää selittää arkisen toimitustyön paine, jolloin kiireessä valikoidaan helposti tuttuja aiheita. Malinen arvioi, että urheilujournalismi ja sen tekijät ovat tasoltaan lähestyneet muita osastoja. (Malinen 2011, 115, viitattu 19.2.2017.) Iso osa urheilutoimittajista kaipaisi vielä lisää kriittisyyttä. He kuitenkin pitävät urheilujournalismia yhtä kriittisenä kuin lehden muutakin uutisointia. (Airaksinen 2016, 63, viitattu 6.3.2017.)

Paikallislehtien urheilujournalismin puolueellisuutta tutkinut Joonas Fritze puolestaan arvioi, että vähäinen halu tarttua vaikeisiin asioihin voi johtua suoraan myös toimittajien laiskuudesta ja mukavuudenhalusta (Fritze 2012, 45, viitattu 19.2.2017). Myös Laine näkee resurssit vain yhtenä osasyynä. Esimerkiksi juttutyypistä tai kirjoitustyylistä vastaavat aina urheilutoimituksen esimies ja lopulta toimittaja. On heistä kiinni, mennäänkö juttujen käsittelyssä mukavuusalueella vai hilataanko vaatimustasoa ylöspäin. (Laine 2011, 321.)

Koljosen mukaan urheilujournalismia ei voi määritellä ainoastaan tiukkana faktapohjaisena journalismina. Sitä ei voi myöskään pitää pelkästään viihteenä, koska sillä on samoja päämääriä kuin muillakin journalismin alueilla. Koljonen päätyy sijoittamaan urheilujournalismin viihteen ja journalismin välialueelle. (Koljonen 2000, 4.) Urheilun uutisoinnissa ovat käytössä samat lainalaisuudet kuin uutismaailmassa. Urheilu-uutisia ei tehdä mistä tahansa aiheesta. Urheilujournalismissa on

käytössä uutiskriteerit, eikä niissä ole kovin paljon eroja muuhun uutisointiin (Malinen 2011, 23, viitattu 19.2.2017).

Risto Kuneliuksen mukaan journalismilla on neljä eri tehtävää: tiedonvälitys, tarinoiden kerronta, julkisen keskustelun ylläpitäminen ja kansalaisten julkisen toiminnan resurssina oleminen (Kunelius 2000, viitattu 14.3.2017). Räsänen mukaan urheilujournalistin olennaisin tehtävä on kertoa yleisölle, mitä urheilumaailmassa tapahtuu (Räsänen 2011, 40, viitattu 19.2.2017).

Urheilujournalismi välittää tietoa ja tarinoita kuten journalismikin tekee. Urheilujournalismissa arvojärjestys on erilainen kuin esimerkiksi talouden tai politiikan uutisissa. Tunne-elämysten kertominen tuntuu korostuvan urheilujournalismissa, sillä urheilu viihdyttää ja vetoaa tunteisiin. Urheilujournalismi tekee tätä jopa enemmän kuin varsinaista urheilutiedon välittämistä. Sanomalehdissä tehdään lisääntyvässä määrin henkilöjuttuja ja reportaaseja, joissa kerrotaan ihmisistä ja ilmiöistä urheilun taustalla. (Airaksinen 2016, 8, viitattu 6.3.2017.) Urheilu-uutisia myydään draamalla ja suurilla tunteilla. Varsinaisten uutisoitavien urheilulajien tapahtumien lisäksi yleisölle kerrotaan ja spekuloidaan myös siitä, mitä lajien kulisseissa tapahtuu. (Boyle 2006, 81.)

Yksi urheilujournalismin tyypillisistä piirteistä on ennakoitavuus. Pelien ja muiden tapahtumien ajankohtia tiedetään jo hyvissä ajoin, joten ne eivät ole varsinaisia uutisia, kuten muilla osastoilla on totuttu. Urheilujournalismi ei ole niin riippuvainen lähteistään kuin lehden muut osastot. Urheilutapahtumia riittää paljon ja sitä kautta niistä voidaan raportoida. Urheilujournalismi on siis enemmän riippuvainen urheilutapahtumien järjestämisestä kuin tietyistä lähteistä. (Airaksinen 2016, 21, viitattu 6.3.2017.)

Urheilutoimituksen työhön vaikuttavat paljon urheilutapahtumat ja niiden ajankohdat. Tapahtumilla on merkitystä siihen, minne toimittajat menevät tekemään juttua ja mitä aiheita käsitellään. Työn rytmi on huomattavasti ilta- ja viikonloppupainotteinen. Tapahtumat ovat usein iltaisin, jolloin toimittajalle jää vähemmän aikaa saada juttu valmiiksi seuraavan päivän lehteen. Viikonloppuna tapahtumia riittää yllin kyllin, jolloin toimituksessa joudutaan tekemään enemmän painotuksia, minne toimittajan on mahdollista lähteä.

Urheilutoimittaja on työssään ristiriitaisten paineiden kohteena. Häneltä odotetaan samanaikaisesti objektiivista kirjoittamista ja fanien edustamista. Hänen pitää puolustaa urheilua, mutta myös kriittisesti tutkia sitä. Yhteen suuntaan kumartaessaan hän pyllistää helposti toiseen. (Rowe 2001, 37.)

Rob Steenin (2008, 17) mukaan mielenkiintoisen urheilujournalismin tekemisessä tulee jatkuvasti tasapainoilla puolueettomuuden ja paikallisen uskollisuuden välillä. Toimittajan tulee vastata samalla yleisön, esimiehen, seurojen ja urheilijoiden odotuksiin. Objektiivisen näkökulman hakeminen ei jokaisessa tapauksessa ole olennaista. Rehellisyyteen toimittajan tulee aina pyrkiä (Räsänen 2011, 20, viitattu 20.2.2017). On tärkeää pystyä perustelemaan linjanvetoja ja uutiskriteereitä niin toimituksen sisäisessä työskentelyssä kuin sen ulkopuolelle.

Urheilutoimitusten esimiesten ajatuksia tutkineen Vuorisen (2007, 74–76) mukaan suurin este muutokselle kohti ”koko kansan urheilujournalismia” on erityisesti vanhemman polven urheilutoimittajien muutosvastarinta. Valtaosa esimiehistä puolestaan arvioi, että uusi urheilutoimittajasukupolvi suhtautuu positiivisesti urheilujournalismin kehittämiseen ja työtapojen muokkaamiseen. Uuden sukupolven kirjoittajat uskaltavat myös katsoa urheilun maailmaa avarakatseisesti ja tehdä juttuja myös vähemmän tutuista aiheista sekä ilmiöistä.

Urheilujournalismin kehityskohteina esimiehet pitävät uutiskriteereiden muokkaamista vähemmän tapahtumakeskeisiksi, viihdyttävien ilmiöjuttujen lisäämistä ja urheilusivujen visuaalisen ilmeen petraamista. Vuorinen nostaa muutokselle kohti laajempaa urheilujournalismia kolme haastetta. Ensimmäisenä: kiinnostuvatko vanhat sekä uudet lukijat koko kansan urheilujournalismista? Toisena innostuvatko urheilutoimittajat sen toteuttamisesta? Kolmantena: miten urheilutoimitusten esimiehet onnistuvat muutoksen johtamisessa? Urheilutoimitusten esimiesten pitää luoda selkeä suunnitelma, jonka avulla urheilutoimittajien tavoitteet sisältöjen suhteet ovat selvät. (Vuorinen 2007, 77–78, viitattu 19.2.2017)

Myös Kiukkonen (2013, 140) painottaa, että urheilujournalismin kehittämiseksi sisältökeskustelun on oltava jatkuvaa ja linjavetojen selviä. Näkökulmien suunnittelu ja ideointi ovat tärkein tae laadukkaille urheilusivuille. Hyvän urheilujutun näkökulma on harkittu, selkeä ja tavallisuudesta poikkeava. Poikkeava näkökulma tarkoittaa, että se ei ole tapahtuman selostamista ja toteavaa tulosjournalismia. Hyvän jutun näkökulma herättää keskustelua ja saa sellaisetkin lukijat pysähtymään, jotka eivät normaalisti luo päivittäin urheilusivuja. (Vuorinen 2007, 61, viitattu 19.2.2017.)

3 AINEISTO JA MENETELMÄT

3.1 lisalmen Sanomat

lisalmen Sanomat on lialmessa sijaitseva lehtitalo, joka on osa Keski-suomalainen Oyj:tä. lialmen Sanomat on vuonna 1925 perustettu sitoutumaton, seitsemän kertaa viikossa ilmestyvä aluelehti ja sen levikkialuetta ovat kymmenen kuntaa: lialmi, Kiuruvesi, Vieremä, Lapinlahti, Pielavesi, Sonkajärvi, Pyhäjärvi, Keitele, Pyhäntä ja Rautavaara. Lehden päätoimittajana on toiminut Kari Angeria kesäkuusta 2016 lähtien. Sitä ennen lehden päätoimittajana oli Jarkko Ambrusin, joka toimi lehden vastaavana päätoimittajana vuodesta 2013.

Syyskuussa julkaistun Kansallisen mediatutkimuksen mukaan lialmen Sanomien kokonaistavoittavuus on 49 000. Kokonaistavoittavuus lasketaan painetun lehden yhden numeron lukijamäärästä lisättyinä viikon aikana digitaalisia versioita lukevilla. lialmen Sanomien painetun lehden lukijamäärä on puolestaan 32 000. (Kansallinen Mediatutkimus 2016, viitattu 10.1.2017.) lialmen Sanomien toimituksessa on tällä hetkellä 14,5 työntekijää. Päivittäistä uutistyötä johtavat uutistiiminvetäjät.

Vuonna 2014 toimitusorganisaation muutoksessa erikoisosastoista poistuivat urheilu ja kulttuuri. Lehden entisistä urheilutoimittajista tuli työsopimuksiensa mukaan lialmen Sanomien toimittajia, joten he tekevät myös muuta uutisointia. lialmen Sanomissa oli muutoksen jälkeen kaksi osastoa: uutiset ja ihmiset. Urheilujuttuja löytyi kummastakin osiosta niiden sisältöjen mukaisesti. Lehden päätoimittajana tuolloin toiminut Jarkko Ambrusin halusi, että lehti keskittyy ihmisiin ja ilmiöihin. Hyvin tehty henkilöjuttu saavuttaa lukijat paremmin kuin otteluselostukset. Yksi tekijä pelijuttujen vähentämiseen oli myös urheilutapahtumiin nähden aikainen deadline kello 21.30. (Karjalainen 2015, viitattu 19.2.2017.)

3.2 Sporttiset-osasto

Joulukuun alussa 2016 lialmen Sanomat otti käyttöön uuden osaston, Sporttiset. Sen tavoitteena on keskittää urheilusisällöt taas yhdelle osastolle. Sisällöllisenä tavoitteena on tarjota liikunta- ja harrasteaiheista lukemista myös niille, joita perinteinen tulos- ja huippu-urheilu eivät niin kiinnosta.

Sporttiset käsittelee eri lajeja sekä liikunnan ja urheilun ilmiöitä. Sisältöä ovat muun muassa urheilija-haastattelut, laji- ja väline-esittelyt, hyötytieto liikunnasta sekä tiukka analyysi urheilun ajankoh- taisista aiheista. Iisalmen Sanomien päätoimittaja Kari Angeria uskoo, että osaston myötä urheilua käsitellään lehdessä olevia perinteisiä urheilusivuja laajemmin. Uuden osaston perustaminen Iisalmen Sanomiin ja urheilun keskittäminen samalle osastolle on ollut Angerian mukaan lukijoiden toive. (Nissinen 2016, viitattu 10.1.2017.) Urheilusisällöt löytyvät nyt kaikki Sporttiset-osastolta. Uusi osasto ei ole muuttanut entisten urheilutoimittajien työnkuvaa, vaan he tekevät edelleen mui- takin kuin urheilujuttuja.

Iisalmen Sanomien urheilu-uutisoinnissa painottuu paikallisuus, Ylä-Savon näkökulma. Määrälli- sesti eniten urheilusivuilla esiintyvät levikkialueen isoimmat joukkueet: Mestiksessä jääkiekkoa pe- laava Iisalmen Peli-Karhut, Kakkosen jalkapalloseura Iisalmen Pallo-Kerho 37 ja lentopallon Mes- taruusliigan joukkue Sampo Volley. Kansainvälisiin ja isoihin tapahtumiin kuten MM-kisoihin tai olympialaisiin pyritään löytämään enemmän paikallista näkökulmaa omien toimittajien pintaa sy- vemmältä -juttujen tai kommenttien kautta. Näkemyksellisyyttä lisäämään Iisalmen Sanomat hyö- dyntää asiantuntemusta urheilun sisäpiiristä. Iisalmen Peli-Karhujen valmennusjohtoon kuuluva Eetu Qvist raottaa jääkiekon kulissien taustaverhoa IPK-nurkassa. Uusia sisältöjä Sporttiset-osas- tolla ovat viikon väline ja viikon liikkuja. (Nissinen 2016, viitattu 10.1.2016.)

Iisalmen Sanomat tekee jonkun verran yhteistyötä samaan konserniin kuuluvan Savon Sanomien kanssa. Tämä on näkynyt myös urheilusisällöissä muun muassa Sampo Volleyn ja Iisalmen Peli- Karhujen otteluiden osalta. Paikalla oleva toimittaja versioi ottelusta jutun molempiin lehtiin.

3.3 Teemahaastattelu

Keräsin aineiston haastattelemalla Iisalmen Sanomien päätoimittaja Kari Angeriaa, uutistiiminve- täjää Vuokko Nissistä ja pitkäaikaista urheilutoimittajaa Jani Haanketoa. Päätoimittajalta kysyin eri- tyisesti taloudellisesta näkökulmasta ja muutoksien perusteista. Nissinen on vastannut uudistuksen käytännön työn johtamisesta. Lisäksi hänellä on vastuu päivittäisestä uutistyöstä ja Sporttiset-osas- ton sisällön suunnittelusta. Urheilutoimittajan haastattelussa painotin sisältöjen tekemistä ja suun- nittelua. Keskityin erityisesti siihen, miten hän on kokenut viime aikojen muutokset käytännön työtä

tehdessään. Haanketo on ollut vakituisena toimittajana lehdessä vuodesta 1996, joten häneltä löytyy pitkä perspektiivi verrata lisälmen Sanomissa tapahtuneita muutoksia ja haasteita.

Keskeinen teema oli selvittää tekijät ja perusteet, jotka vaikuttivat uuden osaston perustamiseen. Isommassa kuvassa peilasin, millaista urheilujournalismia lisälmen Sanomien kaltaisessa pienessä toimituksessa kannattaa tehdä. Selvitin, miten osaston kohderyhmä ja sisältö ovat muuttuneet verrattuna entiseen. Sen jälkeen kartoitin, mitkä ovat osaston tehtävät ja uutiskriteerit, joiden kautta osaston sisältöjä mietitään.

Tulevaisuuden kannalta oli tärkeää selvittää, mitkä tekijät ovat suurimmat haasteet osaston laadulle ja miten niitä voisi yrittää ratkaista tai helpottaa. Viimeisessä osiossa selvitin osastoon suunnattuja kehitysehdotuksia niin sisällöistä kuin toiminnasta ja kysyin myös tulevaisuuden mahdollisista suuntauksista. Kaikki haastattelukysymykseni löytyvät liitteestä 1.

Tein haastattelut teemahaastatteluina lisälmen Sanomien toimituksessa kasvotusten. Haastattelella toimittajat nimenomaan kasvotusten sain todennäköisesti syvällisempiä ja monipuolisempia vastauksia kuin esimerkiksi puhelimitse tai sähköpostilla. Kasvokkain haastatteleminen mahdollisti esimerkiksi paremmin jatkokysymysten tekemisen, ja lisäksi pystyin aistimaan vastaajan ilmeitä ja eleitä. Nauhoitin haastattelut tallentimella ja translitteroin ne haastatteluiden jälkeen. Poimin liitroiduista teksteistä erityisesti ne tärkeimmät huomiot, jotka toivat uutta ja paikallista näkökulmaa aiempiin tutkimuksiin. Johtopäätöksissä pohdin ja analysoin niiden merkitystä suhteessa tutkimuskysymykseen ja keskeisimpään tietoperustaan sekä muihin lähteisiin.

Teemahaastattelu on lomakehaastattelun ja avoimen haastattelun välimalli, joka muistuttaa enemmän avointa haastattelua. Haastattelutilanne on lähellä keskustelua, joissa kaikissa kuitenkin käsitellään samoja teemoja. Haastattelutilanne on suunniteltu ennakkoon, mutta se voi elää tilanteen mukaan. Esimerkiksi haastattelija voi vaihtaa kysymysten järjestystä tai niiden sanamuotoa. Keskeisintä on, että yksityiskohtaisten kysymysten sijasta haastattelu etenee oleellisten teemojen varassa. Tämä vapauttaa haastattelun tutkijan näkökulmasta ja tuo tutkittavien äänen kuuluviin. (Hirsjärvi & Hurme 2010, 47–48.)

Tein haastattelut maaliskuun ja huhtikuun 2017 aikana, jolloin vastaajilla oli jo muutaman kuukauden pätkä uutta osastoa takana. Sovin haastattelut jo hyvissä ajoin ja kerroin etukäteen haastateltavilleni, että teemat liittyvät Sporttiset-osastoon ja urheilujournalismiin. Koin, että olen heille tuttu

työntekijä ja pystyin varmistamaan näin hyvän keskusteluyhteyden. Uskon, että minulle oli helpompi kertoa esimerkiksi haasteista ja tulevaisuuden mahdollisuuksista kuin jollekin ulkopuoliselle henkilölle. Pystyin myös haastamaan ja heittämään kriittisiä näkemyksiä joukkoon oman työkokemukseni pohjalta.

Haastatteluissa vaihtelin pikkuisen kysymysjärjestystä henkilön toimenkuvan mukaan. Oli tärkeää, että esitin myös tarkentavia kysymyksiä, jotta vastauksista tuli kattavia ja varmistin, että ymmärsin asiat varmasti oikein. Tein myös jonkin verran tarkennuksia kysymykseen, jos haastateltava pyysi sellaista. Haastatteluiden yhteydessä varmistin jokaiselta luvan käyttää nimeä ja titteliä vastauksien yhteydessä. Haastattelut kestivät vajaan tunnin, joten aineiston määrä oli hallittavissa. Olisin voinut haastatella vielä toista uutistiiminvetäjää ja toista toimittajaa, jotka osallistuvat myös kiinteästi Sporttiset-osaston suunnitteluun ja tekemiseen. Aineiston kannalta oli olennaista, että sain näkemyksiä niin esimiesten kuin työntekijöiden näkökulmista.

Teemahaastatteluiden tekeminen oli tutkielmassa mukavinta. Haastateltavat olivat valmistautuneet hyvin haastatteluihin ja sain tarpeeksi kattavia vastauksia. Purin haastattelut sanasta sanaan tiedostoon, koska halusin haastattelut kokonaisuuden tasolla analysoitavaksi ja sain sitä kautta aineistoon kuvaavia, suoria sitaatteja kätevällä tavalla. Tämän jälkeen tein jokaisesta haastattelusta tiivistelmän. Ennen tuloksien kirjoittamista tein havaintoja toistuvista teemoista, jotka kirjasin erilliselle paperille.

4 TULOKSET

4.1 Uusi osasto palvelemaan yleisöä

lisalmen Sanomien Sporttiset-osasto otettiin käyttöön 2.12.2016, sen suunnittelu oli aloitettu jo syksyllä. Päätoimittaja Kari Angeria oli uudistuksen alulle laittaja, hänen roolinaan oli asettaa suuret linjat ja tehdä päätös, että uudistusta lähdetään tekemään. Uutistiiminvetäjä Vuokko Nissinen johti käytännön uutistyötä. Uudistusta suunnittelemassa olivat myös toimittajat Arto Myöhänen, Jani Haanketo, toinen uutistiiminvetäjä Anni Nieminen sekä päätoimittaja Angeria.

Nissisen mukaan pitkään urheilutoimittajana lehdessä työskennelleet Myöhänen ja Haanketo toivat käytännön osaamista urheilutoimittamisesta. Haanketon mukaan urheilutoimittaja kuunneltiin nyt enemmän kuin entisen päätoimittajan aikaan. He saivat niitä asioita toteutukseen, joista olivat jo pitkään puhuneet. Näitä asioita olivat muun muassa urheilun oman osaston palauttaminen ja tulosten julkaiseminen joka päivä. Nieminen oli toisena uutistiiminvetäjänä mukana ideoimassa ja sopimassa käytännöistä, joilla uutta osastoa ruvetaan hoitamaan.

Nissinen, Angeria ja Haanketo nostivat kaikki yleisöpalautteen tärkeimmäksi perusteeksi uudistukselle, sillä lehden on tärkeää palvella asiakkaitaan. Angeria arvioi, että yksittäisten palautteiden perusteella on hankalaa tehdä isoja lehti uudistuksia yleislehdessä, mutta juuri palautteen pitkäaikaisuus oli merkittävä tekijä. Palautetta oli tullut sekä suoraan toimitukseen että lukijatutkimuksen kautta. Angeria ja Nissinen mainitsivat, että edelliset muutokset olivat aiheuttaneet suoraan myös tilauksien perumisia.

Angerian mukaan palautetta alkoi tulla sen jälkeen, kun lisalmen Sanomissa ei ollut enää omaa nimettyä osastoa urheilulle, vaan urheilusisältöjä oli sekä uutisissa sekä ihmisissä. Lisäksi tulosuutisointia oli heikennetty, kun tuloksia julkaistiin vain kaksi kertaa viikossa, jolloin ne olivat osittain vanhentuneita. Palautteissa ilmaistiin tyytymättömyyttä urheilun uutisointiin ja vaadittiin urheilusivuja takaisin.

Angerian mukaan oli harmi, että kaikki tämä palaute ei välittynyt edelliselle päätoimittajalle. Uudistusta tehtäessä oli selvää, että perinteisiin urheilusivuihin ei haluttu palata uudestaan, vaan tavoitteena oli samalla palvella laajempaa asiakaskuntaa. Angeria arvioi, että eri aihealueista juuri urheilusta on pidetty eniten palavereita toimituksen sisällä viime vuosina. Tälle hän näkee kolme syytä: toimituksessa on pieni työntekijämäärä, lehdellä ei ole enää erikoistoimittajia ja urheilun seuranta on totuttu hoitamaan lisälmen Sanomissa hyvin ja kattavasti.

Angeria myöntää, että uudistusta piti pohtia taloudellista näkökulmasta.

Käytännössä kustannuksethan tuossa nousi, kun me joudutaan ostamaan enemmän juttuja lähinnä avustajilta. Nyt ollaan taas siinä tilanteessa, että sivuilla on oltava jotakin, mielellään sitä hyvää sisältöä vielä. Päätös, että urheiluosastoa ei aikaisemmissa uudistuksissa tehty, siellä oli vahvasti ne taloudelliset perusteet. Meillä on pienet resurssit, jos ei ole semmoista urheilusta uutisoitavaa, niin tehdään sitten jotain muuta. Toki se on ollut nyt kustannuskysymys, mutta se ei ole iso kustannuskysymys siihen nähden, kuinka se on parantanut laatua ja kuinka paljon siitä on tullut lukijoilta positiivista palautetta. (Angeria, haastattelu 7.4.2017.)

Nissisen mukaan uudistustyöllä tähdättiin myös toimituksen käytännön työn helpottamiseen.

Meillä oli toimituksessa aina vähän hankalaa, mihin me sijoitamme urheilu-uutiset, että ne olisivat jotenkin luontevalla paikalla. Koko lehden rakenne selkeytyi huomattavasti, kun laitettiin Sporttiset-osasto paikalleen. Urheilu-uutiset on koottu nyt yhdelle aukeamalle, niitä saattoi olla ennen uutisten seassa tai takasivulla. Se on selkeyttänyt myös tatojen, siis taittavien toimittajien työtä. (Nissinen, haastattelu 20.3.2017.)

Haanketon mukaan selkeä osasto on helpottanut juttujen tekemisprosessia toimittajan roolissa. Kun urheilua oli uutisissa sekä ihmisissä, piti tehdä selkeä näkökulman jako ennen jutun tekemistä, eli lähtekö tekemään puhdasta uutisjuttua vai ihmisjuttua. Nyt molemmat käyvät Sporttisiin, olkoon kyseessä sitten henkilöhaastattelu tai peliselostus.

Angeria ja Haanketo nostivat esiin myös, että osasto palvelee myös yleisön lukukokemusta. He arvioivat, että urheilu jakaa kaikista aihealueista eniten ihmisten mielipiteet. Toisille se on todella tärkeää sisältöä, kun taas toiset eivät voi sietää urheilujuttuja. Ihmiset, jotka haluavat lukea niitä, löytävät ne kätevästi yhdeltä aukeamalta. Ne, jotka eivät halua niitä lukea, voivat ohittaa jutut nyt kätevämmiin.

4.2 Kohderyhmää ja sisältöjä on laajennettu

Kaikkien vastauksissa tiivistyi, että urheilusivujen kohderyhmää on nyt tietoisesti laajennettu. Laajempaa kohderyhmää tavoitellaan lukijoiksi monipuolisimmilla sisällöillä. Tämä asia otettiin huomioon jo sisällönsuunnittelussa.

Nissinen kiteyttää, että Sporttiset-osaston kohderyhmässä ovat kaikki kuntoilusta ja liikunnan harrastamisesta kiinnostuneet, mutta myös kilpa- ja tulosurheilusta pitävät lukijat.

Haluttiin myös, että juttujen sisällöt ovat nyt laajempia, koska urheilu on monille ihan vapaa-ajan harrastus. Se on paljon muutakin kuin pelkkää kilpaurheilua, mikä on perinteisesti käsitetty sanomalehden urheilusivujen sisältönä. (Nissinen, haastattelu 20.3.2017.)

Nissisen mukaan lehden levikkialueella on paljon ihmisiä, jotka urheilevat ja kuntoilevat, mutta eivät kilpaile tai eivät ole kiinnostuneita kilpaurheilun seuraamisesta. Heidätkin haluttiin sivujen lukijoiksi ja myös näkymään sivuilla juttujen kohteena.

Angerian mukaan sivujen lukijoiksi haluttiin erityisesti nuoremmat ihmiset (alle 45-vuotiaat) ja naiset, jotka itse liikkuvat ja haluavat tietoa liikunnasta enemmän. Angeria arvioi lukijatutkimuksien perusteella, että urheilusivujen suurkuluttajia ovat keski-ikäiset ja myöhäiskeski-ikäiset miehet, varsinkin yli 45-vuotiaat miehet.

Se on sitä samaa porukkaa, mikä käy kattoo pelejä ja istuu siellä. Siitähän sen saa, kun käy kattomassa lentopalloa tai vaikka IPK:n matsin, niin se on se perinteinen kohderyhmä. (Angeria, haastattelu 7.4.2017.)

Nissisen mukaan naiset olivat ehdottomasti se ryhmä, joka haluttiin lukemaan uutta osastoa. Naisien lisäksi Nissinen korostaa, että kilpaurheilusta kiinnostuneet haluttiin saada takaisin tyytyväiseksi.

Lukijatutkimuksista selvisi, että miehet toivoivat urheilusivuja takaisin, naiset ei niinkään. Kun me kuitenkin tiedetään, että naiset harrastavat liikuntaa, sellaista kuntoliikuntaa, semmoista ihan treenaustakin. Varmasti heitä kiinnostaa lukea sen aiheisia juttuja, vaikka eivät välttämättä sitä erikseen toivokaan. (Nissinen, haastattelu 20.3.2017.)

Naisia kiinnostaviksi sisällöiksi Nissinen mieltää laji- ja välinesittelyt sekä lapsi- ja perheliikunnan. Sporttisiin on tehty juttua muun muassa vapaa-ottelusta, koska lisämessä sen pariin on innostunut paljon naisia mukaan. Lisäksi jutut ovat käsitelleet muun muassa erilaisia liikuntatoteutuksia sekä lasten

ja perheiden liikkumista. Nissisen mukaan väline-esittelyissä ovat olleen esimerkiksi joogamatto ja pilatesrulla. Nämä on mielletty toimituksessa sellaisiksi välineiksi, joita naiset ovat kiinnostuneita käyttämään.

Haankedon mukaan erilaisilla juttuaiheilla, uusilla juttuosiolla ja henkilöhaastatteluilla tähdätään siihen, että sivuja lukisivat muutkin kuin miehet, jotka seuraavat aktiivisesti urheilua. Haankedon tuntuma on, että sivuja lukee nyt laajempi kohderyhmä.

Nissisen mukaan muutosta laajempaan kohderyhmään ei ole ehkä aikaisemmin hoksattu tehdä. Hänen tuntumansa on, että urheilun ja liikunnan eri muodot ovat laajentuneet.

On tullut paljon uusia lajeja, liikunta ei ole ollut niin massailmiö. On ollut hiihtoa, juoksua ja yleisurheilua ja siinä kaikki. Nythän on hirmu monenlaista. Tämä ei perustu faktoihin, mutta onko liikunnan harrastajamäärät ylipäänsä kasvaneet. Se voi olla myös oletus. (Nissinen, haastattelu 20.3.2017.)

Nissinen sanoo, että näitä samoja liikunnan aiheita on voitu aiemmin käsitellä esimerkiksi teemasivuilla, nyt ne ovat keskitetyksi yhdellä osastolla. Angeria nosti jo aiemmin esiin, että taloudelliset perusteet ovat vaikuttaneet siihen, että urheiluosastoa ei ole tehty vastaavasti aikaisemmissa uudistuksissa.

Teemahaastattelussa kysyin sanomalehtien perinteisillä urheilusivuilla yleensä vähemmälle huomiolle jäävistä ryhmistä: lasten ja nuorten urheilusta, veteraanuurheilusta sekä vammaisurheilusta. Nissisen mielestä Sporttiset-osaston sisällöt keskittyvät kokonaisuudessaan eniten nuoriin ja terveisiin, aktiiviharrastajiin.

Kaikki olivat yksimielisiä siitä, että vammaisurheilu jäi näistä kohderyhmistä juttumäärällisesti vähemmälle huomiolle. Vammaisurheilun näkyvyys peilaa sitä, että levikkialueella ei ole kovin montaa vammaisurheilijaa. Angeria arvioi, että heitä on myös vaikeampi saada esiin, kun taas esimerkiksi lasten ja nuorten eri tapahtumia riittää paljon. Vammaisurheilusta tehdyt jutut ovat olleet luettuja. Nissisen mielestä juttuaiheiden ei tarvitse välttämättä koskea vammaisurheilua, vaan vammaisliikunnan parista riittäisi hyviä ideoita. Esimerkiksi voisi selvittää, millaisia liikuntamahdollisuuksia liikuntarajoitteisilla on. Haanketo nosti esiin yksittäisenä juttuideana liikuntarajoitteisten käyttämät apuvälineet.

Nissisen mielestä lasten ja nuorten liikunnasta on tehty hyvin juttuja, mutta niitä voisi olla enemmänkin. Haankedon ja Angerian mielestä lasten sekä nuorten liikunta on hoidettu osastolla hyvin. Haankedon mielestä tasapaino sen suhteen on kunnossa.

Oma henkilökohtainen mielipide on, että lapset kerkeävät vielä myöhemminkin, ei revittyä tässä vaiheessa. Ne, jotka menevät huipulle ehtivät olla otsikoissa. Mutta sitä on hyvä pitää mukana pienessä mittakaavassa, että myös lapset kiinnostuvat. (Haanketo, haastattelu 23.3.2017.)

Kolmikon mielestä veteraaniurheilu näkyy hyvin sivuilla. Angerian mukaan on ihan luontevaa, että sitä seurataan paljon, koska lehden tilaajissa on paljon ikäryhmään kuuluvia.

Nissinen kertoo, että lisälmen Sanomien entisiltä urheilusivuilta löytyi aika paljon otteluselostuksia ja kilpaurheilua. Nyt sivuilla on enemmän juttuja kuntoilusta ja liikunnasta harrastuksena, laji- ja väline-esittelyä sekä myös penkkiurheilijoiden haastatteluita. Angerian mukaan sivuilla näkyy nyt enemmän juttuja liikunnan uusista ilmiöistä ja haastatteluita liikkujista.

Täysin uusia palstoja ovat viikon väline ja viikon liikkuja, jotka julkaistaan vuoroviikoin perjantain lehdessä. Angeria liittää myös Pele Koljosen Liukutaklaus-palstan osittain uudistuksen sisällöksi, vaikka se alkoikin jo ennen Sporttiset-osaston lanseeraamista. Palstalla Koljonen ottaa kantaa urheilun ajankohtaisiin ilmiöihin.

Tulokset ja otteluselostukset ovat säilyneet entisiltä urheilusivuilta. Nissisen mukaan muutos on, että otteluselostuksia on pyritty laajentamaan valmentajien ja pelaajien kommenteilla. Myös Haanketo korosti, että juttuja pyritään tekemään nyt enemmän ihmisen kautta, tosin aina se ei ole hänen mielestään mahdollista, muun muassa aikataulujen takia.

Angerian mukaan tulosurheilun ja sarjojen seuraaminen ei ole muuttunut millään tavalla. Otteluselostusten käsittelytyylissä tapahtui muutos jo ennen Sporttiset-osastoa. Ottelujutuissa pyritään siihen, että ne eivät ole perinteistä otteluselostusta, jossa kerrataan pelin kulkua ja mainitaan pisteiden tekijät. Sen sijaan pyritään poimimaan mielenkiintoisia juttuja pelin sisältä ja tuodaan esiin pelaajien sekä valmentajan näkemyksiä.

Haankedon mukaan joka päivä julkaistavalle tulospalstalle on tilausta lukijoiden palautteen perusteella.

Ehkä lehden lukijat ovat hieman ikääntyneempiä ja ovat tottuneet lukemaan tulokset lehdestä. Ehkä ne, jotka soittavat, eivät käytä internetiä tuloksien seuraamiseen. Ravitulokset ovat hyvä esimerkki. Ne pystyisi seuraamaan internetissä ja monelta eri kanavalta, mutta niitä kysytään ehkä eniten. (Haanketo, haastattelu 23.3.2017.)

4.3 Tiedonvälitystä paikallisesta urheilusta ja liikunnasta

Kaikkien haastateltavien vastauksista ydintehtäväksi nousi tiedonvälitys paikallisesta urheilusta ja liikunnasta. Nissisen mukaan Sporttiset-osaston tehtävänä on innostaa ihmisiä liikkumaan ja jakaa tietoa liikuntamahdollisuuksista levikkialueella. Haanketo puolestaan lisäsi tehtäväksi kertoa uusista lajeista ja urheiluvälineistä sekä tehdä henkilöjuttuja paikallisista urheilijoista.

Nissisen mukaan osaston tavoitteena on kertoa myös urheilumenestyjistä ja urheiluun liittyvistä suurista tunteista. Tällä hän viittaa esimerkiksi Iivo Niskasen menestykseen sekä Iisalmen Peli-Karhujen ja Iisalmen Pallo-Kerho 37:n peleihin, sillä ne ovat suuria tunneasioita Ylä-Savossa. Angeria tiivistää, että Sporttiset-osaston tehtävä on kahtalainen: pitää palvella urheilusivujen suurkuluttajia, joille tulee antaa hyvä kattaus alueen urheilusta, kun taas toinen puoli on tehdä isompia massoja kiinnostavia juttuja ja antaa heille tietoa liikunnasta ja terveysliikkumisesta sekä vastavista aiheista.

Kaikki arvioivat, että Iisalmen Sanomien tehtäviin kuuluu tietyllä tapaa myös edistää levikkialueen urheilutoimintaa.

Sillä tavalla, että tuodaan esille niitä lajeja ja niiden harrastusmahdollisuuksia. Jos jossain lajissa puuttuu vetäjiä, niin voidaan kirjoittaa siitä juttu. (Nissinen, haastattelu 20.3.2017.)

Nissinen pitää tärkeänä seurata myös liikuntapaikkojen kuntoa, esimerkiksi uimahallien tilannetta. Haanketon mukaan Iisalmen Sanomat edistää alueen urheilutoimintaa antamalla näkyvyyttä. Angeria kertoo, että Iisalmen Sanomat pyrkii olemaan vahvasti mukana alueen tapahtumissa. Erityisesti lasten liikuntatapahtumat ovat olleet paljon esillä. Esimerkiksi Iisalmen Sanomat oli mukana järjestämässä, markkinoimassa ja tekemässä juttua lasten laskiaistapahtumasta. Tällä hetkellä lehti tukee vahvasti Iisalmen Peli-Karhuja monella eri tavalla.

Toimituksessa on linjaus, että maksullisia tapahtumia ei käytännössä puffata jutuissa. Ne ovat ilmoitusasioita tai asiakas voi ostaa halutessaan sisältömarkkinointia. Angeria painottaa, että lisälmen Sanomat on uutislehti, joka pyrkii tasapuolisuuteen. Vapaan pääsyn tapahtumia tuodaan aika paljon esille, on lisälmen Sanomat mukana niissä tai ei. Lisälmen Sanomat voi tehdä omia ilmoituksia tapahtumista, jossa esimerkiksi päätoimittaja on paikalla ja tavattavissa. Angerian mukaan se on kiistämättä lehdelle omaa suhdetoimintaa.

4.4 Paikallisuus ja kiinnostavuus ovat tärkeimmät uutiskriteerit

Uutiskriteereistä kaikissa vastauksissa nousivat esiin paikallisuus, kiinnostavuus ja menestys. Angerian mukaan uutiskriteerit ovat hyvin samanlaiset kuin lehden muillakin osastoilla. Keihäänkärkenä ovat paikallinen, yläsavolainen näkökulma ja kiinnostavuus.

Haanketo ja Nissinen korostivat, että lähtökohta on aina, että sivujen pääjuttu tulee alueen urheilusta ja liikunnasta joko omien toimittajien tai avustajien tekemänä. STT:n rooli on vähentynyt. Tällä hetkellä lisälmen Sanomat voi käyttää kolmea STT:n juttua päivää kohti kaikki osastot mukaan lukien. Haanketon mukaan esimerkiksi livo ja Kerttu Niskasen kilpailuiden seuraaminen ulkomailla on sellainen poikkeus, joka nostaa STT:n jutut pääjutuksi. Haanketo painottaa, että osaltaan nekin jutut tukevat paikallisuutta, kun Niskasat ovat paikallisia urheilijoita. Nissinen täydentää, että MM-kisat, olympialaiset tai vastaava iso tapahtuma joko valtakunnallisesti tai maailmanlaajuisesti voi nousta pääjutuksi oman juttutuotannon ulkopuolelta.

Toimittajat miettivät yhdessä tiiminvetäjien kanssa uutistarjontaa ja sen painotuksia. Erityisesti tulosurheilussa menestys kohoaa tärkeäksi kriteeriksi. Angeria korosti, että mikä korkeammalla sarjatasolla joukkue pelaa, sitä enemmän sitä seurataan. Haanketo nosti painotuksia pohtiessa esiin myös yleisömäärät ja yleisen kiinnostavuuden lajia kohtaan levikkialueella. Pääsääntö on, että mitä enemmän paikalliset urheilijat menestyvät, sitä isommin heidät huomioidaan.

Jokaista lajia ei voi pienessä toimituksessa noteerata. Ollaan pyritty sanomaan eri lajien edustajille, että laittaisivat tietoa, jolloin heidät huomioidaan. Jos pienessä lajissa tulee menestystä, voimme tuoda sen esimerkiksi henkilöhaastattelun kautta enemmän esiin. (Haanketo, haastattelu 23.3.2017.)

Nissinen lisäsi, että tulosurheilun kannalta vuoden kierto määrittää, mikä kausi on menossa. Esimerkkinä Iisalmen Peli-Karhuista toimituksessa on linjattu, että kotipeleistä tulee aina pääjuttu, kun taas vieraspeleistä tehdään kakkosjuttu.

Nissinen ja Angeria mainitsivat uutiskriteereiden laajenneen uuden osaston tavoitteiden kautta. Yksi uutiskriteeri on, että juttuaiheita tulee laajalta sektorilta.

Tavallaan se uutiskriteerien miettiminen myös siinä mielessä johtaa harhaan. Sillä se muu sisältö, jota sinne on pyritty tuomaan, on semmoisten perinteisten uutiskriteereiden ulkopuolelta. Sisältöä, joka voisi kiinnostaa niitä, jotka itse liikkuvat tai joita liikunta kiinnostaa. Ihan tällaisia ajan ilmiöitä sinne myös, vaikkapa kinesioiteippauksista. (Angeria, haastattelu 7.4.2017.)

Nissisen mukaan yksi uutiskriteereistä on uutuuus, joka on uutispuolellakin kriteerinä. Sporttisissa uutuuus voi konkreettisesti kertoa uudesta ilmiöstä liikunnasta kuten vapaa-ottelun noususta, fatbikin yleistymisestä tai mielenkiintoisesta harrastajasta tai menestyjästä. Myös muutoksien huomiointi on yksi kriteeri. Tästä esimerkkinä ovat harrastajamäärien sekä lajien suosion muutoksien seuraamisen. Nissinen lisäsi joukkoon vielä erikoisuudet.

Angeria huomautti, että resurssit (työntekijämäärä ja käytettävissä oleva tila) asettavat tiukat rajat, jotka vaikuttavat myös uutiskriteereihin. Näiden perusteella Iisalmen Sanomissa joudutaan tekemään enemmän priorisointia kuin isommissa lehdissä.

Jos meillä olisi 40-sivuinen lehti ja meillä olisi urheiluun käyttää kuusi aukeamaa, meidän ei tarvitsi niin paljon priorisoida. Nyt käytännössä meidän lähtökohta on, että me tehdään se yksi aukeama, välillä kahta aukeamaa lähinnä viikonloppuisin ja aivan poikkeustapauksissa kolmea. Se on aina sillä tavalla, että tehdään enemmän Sporttisista, niin se on muualta pois tällä porukalla. (Angeria, haastattelu 7.4.2017.)

4.5 Resurssit ovat suurin laatuun vaikuttava haaste

Kaikkien haastateltavien vastauksissa tulivat esiin lehden pienet resurssit, erityisesti omien työntekijöiden suhteen. Kaikki kolme linjasivat myös, että avustajia tarvittaisiin enemmän. Angerian mukaan Sporttiset-osastoa perustettaessa jouduttiin pohtimaan tarkkaan, että resurssit riittävät sen laadukkaaseen hoitamiseen. Iisalmen Sanomilla on tällä hetkellä toimituksessa 14,5 työntekijää,

siitä kokonaan kirjoittavien määrä on Angerian mukaan 6,5-7,5. Angeria arvioi, että Iisalmen Sanomat on työntekijämäärältään pienin seitsemänpäiväinen sanomalehti.

Sporttiset-osastolle sisältöjä tekee aktiivisesti kaksi toimittajaa, joilla on erikoisosaamista urheilusta. Sporttiset on käytännössä nyt tiiminvetäjien vastuulla, joka Angerian mukaan ainut oikea ratkaisu. Tiiminvetäjien työnkuvaan kuuluu kuitenkin paljon muutakin tehtävää. Nissinen mainitsi haasteeksi, että muistaa antaa tarpeeksi aikaa suunnittelulle muiden työtehtävien lisäksi.

Haankedon ja Nissisen mukaan työntekijämäärän vähyys näkyy erityisesti viikonloppuisin, jolloin riittää useita tapahtumia ja eri puolilla levikkialuetta. Sitä kautta eri tapahtumien huomioiminen hankaloituu. Iisalmen Sanomissa on viikonloppuisin vain yksi urheilusta vastaava toimittaja. Nissisen mukaan sen seurauksena kilpaurheilun uutisointi ei ole niin kattava kuin aikaisemmin, jolloin Iisalmen Sanomilla oli vielä kolme urheilutoimittajaa, joista kaksi työskenteli viikonloppuisin.

Haanketo on laskeskellut, että viikonloppuisin yksi työntekijä tekee samat hommat kuin viitisen ihmistä parhaimpina Iisalmen Sanomien aikoina. Silloin viikonloppuisin urheilutoimituksessa oli kaksi toimittajaa ja taulukkoavustaja. Käytössä oli myös kuvaaja ja enemmän avustajia. Tuorein muutoksesta koskee lehtikuvaajia, kun toimittajien mukana kulkevista kuvaajista luovuttiin. Lehtikuvaajista tuli kaupallisia sisällöntuottajia helmikuussa 2017. Haanketo arvioi, että urheilussa on tosi vaikeita lajeja kuvata, kuten lentopallo, joissa liike on nopeaa ja valaistus on heikko. Pelin seuranta kärsii, jos kuvaaja ei ole mukana. Haanketo kertoo, että kuvaajia voi vielä tarpeen käyttää jääkiekko-otteluihin ja muihin vaikeimpiin lajeihin, jos se on heidän työtehtävien puolesta mahdollista.

Lehdellä ei ollut enää erikoistoimittajia urheilussa. Haankedossa päätös aiheutti jonkun verran riskitunteita. Hänen mielestään on välttämätön ja hyvä asiakin, että pienessä toimituksessa kaikki tekevät kaikkea. Käänteisesti hän uskoo, että urheilun seurannasta tippuu enemmän, jos vain keskittyisi pelkästään urheilun hoitamiseen.

Angeria uskoo, että erikoistoimittajien puuttuminen heikentää urheilun seurantaa, kun ei ole ihmistä, joka tekee vain sitä. Resurssit eivät kuitenkaan riittäisi siihen, että lehdellä olisi oma urheilutoimitus tai muita erikoisosastoja. Sporttiset-osastolle tekevät juttuja myös muut toimittajat.

Toimittaja huomaa erilaisia asioita, kun tulee ulkopuolelta. He ovat myös tykänneet tehdä niitä. Heistä on ollut kiinnostavaa tehdä vähän erilaista juttua, mitä ei ole yleensä tehnyt. Silloin tulee uusia näkökulmia, kun juttuja tekevät toimittajat, jotka eivät niitä aina tee.

Sama pätee kaikkiin journalismin alueisiin niin kulttuuriin, talouteen tai politiikkaan. Kun laitetaan semmoinen ihminen tekemään, joka tulee ulkopuolelta, se voi johtaa journalismin kannalta parempaan lopputulokseen. (Angeria, haastattelu 7.4.2017.)

Angerian mukaan tämä koskee esimerkiksi reportaasikeikkoja. Eri asia ovat jutut, joissa vaaditaan sitä perehtyneisyyttä ja syvää tietoa, jota kertyy, kun keskittyy seuraamaan tiettyä aihetta.

Angerian mukaan haaste isommassa kuvassa on lehden tulevaisuus, kun sanomalehtien levikki- ja mediamyynnistä saatavat tulot laskevat.

Samassa kelkassahan me ollaan, joten rahasta on koko ajan tiukempaa. Toisaalta nyt kun on päätetty priorisoida tuota Sporttiset-osastoa, niin olisi hölmö ratkaisua lähteä romuttamaan, sitä hyvää, mitä on tehty. Totta kai, jos joskus tulevaisuudessa mietitään ilmestymispäiviä, se vaikuttaisi hoitoon. (Angeria, haastattelu 7.4.2017.)

Haankedolle tuli ensimmäisenä haasteena mieleen tehdä niin mielenkiintoista sisältöä, että yleisö tilaa jatkossakin lehteä. Iisalmen Sanomien pitää kilpailla tiedon tulvassa, ja nopeampiakin välineitä löytyy. Päivittäistä uutistyötä johtava ja suunnitteleva Nissinen nosti haasteena esiin aiheiden mahdollisen loppumisen.

Se pelottaa, jos aiheet loppuvat. Ylä-Savo on kumminkin aika rajattu alue, että me ei ruveta toistamaan itseämme. Tuntuu, jos aiheet loppuvat, joudutaanko me tekemään samasta lajista juttua monta kertaa vuodessa. (Nissinen, haastattelu 20.3.2017.)

Haanketo ja Angeria mainitsivat haasteeksi myös kiristyneet aikataulut. Eniten se näkyy iltatapah- tumissa kuten IPK:n Mestis-otteluissa, jotka loppuvat yleensä noin yhdeksän aikaan. Ottelun jäl- keen pitää käydä hakemassa vielä kommentteja pelaajilta ja lehdistötilaisuudesta. Iisalmen Sano- mien deadline on 21.30, jolloin juttu pitää olla kirjoitettu, taitettu ja painossa.

4.6 Ennakkosuunnittelulla on tärkeä rooli

Kaikki painottivat hyvän ennakkosuunnittelun merkitystä laadun kannalta nyt ja tulevaisuudessa. Nissisen mukaan suunnittelu on tärkein asia, jos haluaa tehdä hyvää sivustoa ja saada uudistus hyvin rullaamaan. Suunnittelulla tähdätään siihen, että juttuja olisi pitkälle aikavälille teossa ja va- rastossa. Niin, että saadaan pysymään oma paikallinen pääjuttu päivittäin.

Angeria ja Nissinen korostivat, että ennakkosuunnittelulla saadaan varmistettua sivujen tasapuolisuus paremmin. Se on tärkeää, kun osaston tehtävä on kahtalainen: pitää palvella tulos- ja kilpaurheilusta kiinnostuneita ja myös liikunnan laajemmasta käsittelystä pitäviä. Haanketo ja Nissinen sanoivat, että toimittajille jää nyt enemmän aikaa kerätä tietoa ja kirjoittaa juttu kunnolla. Angeria arvioi, että laadun varmistaminen pitkällä aikavälillä vaatii jatkuvaa puntarointia ja uudistumista. Esimerkkinä hän mainitsee, että vakiojuttutyyppeiden elinkaari ei ole kovin pitkä, jolloin pitää keksiä jotain uutta sisältöä tilalle.

Nissinen kertoo, että erillisiä suunnittelupalavereita pidetään nyt kahden viikon välein. Palavereissa ovat tiiminvetäjä ja urheiluun erikoistuneet toimittajat Haanketo ja Myöhänen. Tavoitteena on ideoida mahdollisimman monipuolisesti. Nissisen mukaan palavereissa pyritään miettimään lajeja, joista ei ole vähään aikaan kirjoitettu. Palaverissa yhdessä pohditaan, kuuluisiko jollekin lajille tai sen harrastajille jotain uutta. Kun erillistä osastoa ei ollut, ei ollut myöskään erillistä suunnittelua, vaan juttujen ideointi ja suunnittelu olivat pitkälti urheilutoimittajien vastuulla.

Nissisen mukaan ennakkosuunnittelulla pystytään helpottamaan myös deadline-kiirettä, joka näkyy erityisesti peli-iltoina. Nissisen mukaan deadline ei ole haaste, sillä toimittajat ovat tottuneet kertaluontoisesti puristamaan jutun kiireellisellä aikataululla, kun he ovat saaneet keikan ajoissa tietoon. Haankedon mukaan kiireisiin peli-iltoihin pitää valmistautua hyvin, esimerkiksi ottamalla selvää mistä pelataan. Myös kesken pelin pitää tehdä mahdollisimman paljon juttua.

Deadlinet ovat nykyään sillä tavalla kiveen hakattuja, niitä ei voi käytännössä pysty siirtämään juurikaan. Meillä on painossa monta lehteä meidän perässä. Jos yksi myöhästyy, niin kaikki myöhästyy. Jos lehdet myöhästyvät, niin kuljetukset myöhästyvät. Se on semmoinen dominoefekti. Ennen vanhaan, kun lehdillä oli omia painoja ja oli enemmän tyhjää, niin deadlineilla pelattiin. Nykyään ei pysty enää pelaamaan. (Angeria, haastattelu 7.4.2017.)

Kaikkien vastauksissa korostui hankkia lisää avustajia. Sitä varten lisälmen Sanomat järjesti syksyllä avustajakoulutuksen, jota Nissinen veti. Sen kautta saatiin jonkun verran uusia avustajia, mutta Nissinen olisi toivonut enemmän urheilusta ja liikunnasta kiinnostuneita.

Sisällöt olisivat monipuolisempia, varsinkin jos avustajat olivat muun kuin valtalajin harrastajia. Jos olisivat valtalajin, niin olisivat varmasti urheilusta monipuolisesti kiinnostuneita. Sitä kautta voisimme saada uusista aiheista juttuja ja myös analyysijä, pintaa syvemmältä. Avustajat auttaisivat myös uusien ideoiden keksimisessä. (Nissinen, haastattelu 20.3.2017.)

Angerian mukaan yksi vastaus haasteeseen on nykyisten avustajien aktiivisempi käyttö. Tällä hetkellä lisälmen Sanomilla on viitisen avustajaa, jotka tekevät juttuja säännöllisesti. Lisäksi suunnitteen sama määrä tekee silloin tällöin yksittäisiä juttuja.

Nissinen myönsi haasteissa, että kilpaurheilua ei voida käsitellä yhä laajasti kuin aiemmin. Hän arvioi, että lisälmen Sanomien ei tarvitse ehkä yltää samaan kuin parhaina aikoina, sillä useat seuramat laittavat tulokset omille nettisivuilleen tai sosiaaliseen mediaan.

Meidän ei oikeastaan tarvitse enää olla semmoinen tuloslehti, sillä ne tulokset saa jo muualtakin. Mieluummin sitten ilmiöitä ja henkilöhaastatteluita, sellaista syvällistä sisältöä. (Nissinen, haastattelu 20.3.2017.)

Esimiesten vastauksissa tuli esiin myös tiiviimpi yhteistyö Keski-suomalaisen konsernin lehtien välillä. Angeria arvioi, että lehtien välinen yhteistyö varmasti tiivistyy Savossa ja se voi tuoda apua lisää resursseihin. Silloin juttuja tehtäisiin enemmän yhteistyössä, ja niillä voisi olla yhteinen juttupankki.

Angerian mukaan sisältöyhteistyössä on vielä paljon parannettavaa. Yksi riski yhteistyössä ovat samat jutut molemmissa lehdissä. Angerian mukaan se ei ole lukijoiden kannalta kestävä ratkaisu. Angeria alleviivaa, että yhteistyössä pitäisi tähdätä siihen, että toimittajan versioinnit suunnitellaan hyvin etukäteen.

Versiointi tulee luontevasti, jos uutispainotukset ovat erilaiset, esimerkiksi jos toiseen lehteen juttu tehdään isompana ja toiseen pienempänä. Pääjuttujen tasolla asia vaikeutuu huomattavasti. Angerian mukaan ajatus olisi, että versiointia pitäisi pystyä suunnittelemaan ja tekemään lehden profiilin mukaan.

Esimerkiksi jos Savon Sanomien kanssa tekee, niin pitää pystyä miettimään, mikä on se maakunnallinen näkökulma, joka kiinnostaa ja meillä taas yläsavolainen, paikallinen näkökulma. (Angeria, haastattelu 7.4.2017.)

Angerian mukaan otteluselostukset ovat yhteistyön puitteissa kaikista vaikeimpia toteuttaa jo aikataulujenkin vuoksi.

Haanketo nimesi keskeiseksi haasteeksi mielenkiintoisen sisällön tekemisen, niin, että lehden tulevaisuus on turvattu. Haanketon mukaan Iisalmen Sanomien juttujen pitää olla mielenkiintoisempia ja taustoitavampia, että lehdellä on paikkansa tiedonjaossa myös tulevaisuudessa. Tähän ratkaisuksi hän toivoo enemmän lukijatutkimuksia. Lehteä tehdään lukijoille, joten heitä täytyy kuunnella.

Maailma muuttuu ja tavat muuttuvat, joten varmaan olisi syytä kysellä vähän useammin tutkimuksien kautta, mitä halutaan nyt. (Haanketo, haastattelu 23.3.2017.)

Angerian mukaan Iisalmen Sanomissa on tehty isompia lukijatutkimuksia noin 2-3 vuoden välein tai jos erityistä tarvetta ilmaantuu. Lukijatutkimukset ovat Angerian mukaan kaksipiippuisia. Ne ovat hyvin kalliita ja vastaukset yleislehdessä hyvin moninaisia, sillä jokaisella lukijalla on oma näkemysensä siitä, millainen lehden pitäisi olla. Angeria arvioi, että niistä on vaikea saada suorita vastauksia isoihin linjakysymyksiin. Asian täytyy olla spesifi ja tarkka, jos siitä halutaan saada jotain osviittaa, mihin suuntaan kannattaa edetä.

Sporttiset-osaston onnistumisesta tehtiin kysely tammikuussa 2017. 85 vastannutta piti uudistusta erittäin onnistuneena, 206 melko onnistuneena. 20 vastaajan mielestä uudistus ei ollut kovin onnistunut, kenenkään mielestä se ei ollut lainkaan onnistunut. 67 ei osannut sanoa. Kyselylyyn osallistui yhteensä 378 vastaajaa.

4.7 Lisää kommentoivia tekstejä ja sisältöjä lukijoilta sekä seuratoimijoilta

Angeria ja Nissinen haluaisivat lisää erilaisia seuratoimijoita kirjoittamaan sivuille.

Ollaan yritetty tosi paljon aktivoida valmentajia ja muita seurakentältä toimijoita. Saataisiin myös heitä kirjoittamaan sinne. Aina kun on joku saatu mukaan innostettua, niin on se ajan puute tai joku muu, niin ei ole sitten saatu jatkamaan. Haluaisin, että sivuilla kuuluisi enemmän seurayhteisön ääni, se ei tällä hetkellä hirveästi toteudu. (Angeria, haastattelu 7.4.2017.)

Sivuille kirjoittaa vain Iisalmen Peli-Karhujen valmennustiimiin kuuluva Eetu Qvist. Angerian mukaan vastaavien kirjoittajien asiantuntemusta voisi hyödyntää kolumneissa ja myös pintaa syvemältä -jutuissa. Kiinnostavuuden synnyttää se, että henkilö on syvällä lajin sisäpiirissä.

Kun semmoinen ihminen kirjoittaa, joka tietää kaikki pienimmätkin niksit ja kikat, vaikkapa suksien voitelusta. Sehän on ihan erilainen juttu, mitä toimittaja käytännössä pystyy ikinä tekemään. On todella haasteellista saada sellaiset ihmiset kirjoittamaan. Sitten on myös se, että ei ole intressiä kertoakaan kaikkia asioita. (Angeria, haastattelu 7.4.2017.)

Lisäksi Angeria toivoisi juttuja seuratoiminnasta ja vapaaehtoistyön eri piirteistä sekä tehtävistä. Hänen mukaansa sillä osa-alueella on paljon asioita, jotka ovat tavallaan piilossa tavallisilta ihmisiltä. Kolikon kääntöpuoli on, että seuratoimijat eivät kirjoita kriittisesti omasta toiminnastaan. Angerian mukaan kriittisyys pitää tulla lehden toimituksesta ja avustajilta.

Nissinen ei olisi tekemässä nyt mitään muutosta, sillä uudistus on niin tuore. Tulevaisuudessa hän voisi ajatella, että sivuille tulisi lukijoiden kirjoittamia juttuja ja ottamia kuvia. Sitä voisi käyttää erityisesti hyödyksi niihin tapahtumiin, joihin toimittaja ei ehdi.

Ihmisiä voisi innostaa, niitä tapahtuman osanottajia, itse kuvaamaan ja jos on taitoja, niin ihan pienenkin tekstin kirjoittamaan. Sitä kautta saataisiin enemmän sisältöjä ja eri kunnat sekä kylät näkymään Sporttisissa. Siellä melkein pitäisi järjestää noille urheiluseuroille joku tietoisuuskilpailu, että saisi sen tiedon menemään perille ja varman käymään eri kunnissa pitämässä niitä tietoisuuskilpailuja, jos sellaista rupeaa tekemään. (Nissinen haastattelu 20.3.2017.)

Nissinen myöntää, että sisältö ei vastaisi ammattitoimittajien tekemää. Teksti ei olisi niin hiottua, eivätkä kuvat niin laadukkaita.

Mutta jos ne ovat oman vinjettinsä alla esimerkiksi, niin sittenhän ihmiset ymmärtävät, että se on itse tehtyä, vähän kotikutoista, semmoista rosoista. Eihän se vastaa toimittajan tekemää laatua, mutta kun lukijoille selkeästi kerrotaan, että kuka tämän on kirjoittanut. Minä näen, että se ei haittaa, vaan se toisi pelkästään lisää. (Nissinen, haastattelu 20.3.2017.)

Nissinen painottaa, että sitten pitäisi myös pohtia, olisiko juttujen tekeminen seuroilta ja muilta toimijoilta vapaaehtoista vai maksettaisiinko siitä korvausta. Nissinen arvioi, että pieni rahallinen korvaus voisi innostaa, jos se toimisi esimerkiksi varainkeruuna seuralle.

Nissisen ja Haankedon mielestä Sporttiset-osastolla voisi olla enemmän toimittajien omia kannanottoja, niin kommentteja kuin isompia pintaa syvemmillä kokonaisuuksia. Ne toisivat lisää kiinnostavuutta raportoinnin ja henkilöjuttujen lisäksi. Nissisen mukaan toimittajia kannustetaan tekemään enemmän kommentoivia juttuja.

Artolla ja Janilla on kymmenien vuosin kokemus urheilutoimittamisesta ja sitä kautta näkemystä. On niitä jonkun verran ollut, voisi olla enemmänkin. Arto ja Jani ovat tällä alueella hyvin tunnettuja urheilutoimittajia, niin heidän sanoillaan on painoarvoa. (Nissinen, haastattelu 20.3.2017.)

Haankedon mielestä kommentoivat tekstit toimittajan omalla nimellä ja kuvalla ovat kommentoituja ja luettuja. Esimerkiksi hän nostaa Pele Koljosen kirjoittamat kolumnit Liukutaklaus-palstalla. Haankedon mielestä keskustelun herättäminen kuuluu lehden tehtäviin. Iisalmen Sanomien yksi sloganeista on olla päivän puheenaihe, johon Haankedon mukaan pitää pyrkiä.

Angeria toivoisi lisää urheilun ja liikunnan ilmiöjuttuja, esimerkiksi nykytrendeistä. Niitä on ollut juttumäärällisesti vähiten sisällöistä, joita uudistuksessa painotettiin. Muuten sisältö on ollut tasapainoista ja pysynyt yllättävän hyvin ennakkoon suunnitellussa.

Angerialla on tunne, että urheilujournalismi on journalismin eniten kehittynein alue viimeisen kymmenen vuoden aikana. Urheilujournalismista on tullut hänen mielestään kunnianhimoisempaa ja kriittisempää. Angeria näkee kriittisyyden tärkeänä arvona, joka on myös parantunut Iisalmen Sanomissa. Sitä voisi kuitenkin vielä kehittää.

Okei, meillä on kriittisiä kolumneja ja näkökulmajuttuja, mutta ihan niitä urheilun perustajajuttuja voisi viilata vielä osin kriittisemmäksi. Se lisäisi juttujen kiinnostavuutta. (Angeria, haastattelu 7.4.2017.)

Angerian mukaan urheilujournalismilla olisi paljon mahdollisuuksia kertoa sellaisia tarinoita, mitä on muuten hankala löytää. Tarinakerronnallisuudessa oli vielä paljon saavutettavaa niin Iisalmen Sanomissa kuin urheilujournalismissa yleensä.

Urheilu on draamaa ja tunnetta. Yksilötasolta sieltä voi löytyä, vaikka minkälaisia kohtaloita. Urheilussa on paljon semmoisia koko ihmiselämää, tällaisia sanotaanko tunnekaaria tai draaman kaaria, jotka ovat lyhyessäkin ajassa tavoitettavissa journalismin keinoin. Minun mielestäni suunta on se ja pitäisikin olla siihen suuntaan. Tilastot ja otteluselostukset sekä robotit voivat palvella jotakin sektoria. (Angeria, haastattelu 7.4.2017.)

Angeria kertoo, että Iisalmen Sanomissa on tarjolla myös pitkiä juttuformaatteja, kuten Salmetar, jossa liikuntaa ja urheilua käsittelevät jutut voisivat olla perehtyvämpiä ja tutkivampia. Juttuformaatit antaisivat mahdollisuuden tehdä syvällisempää sisältöä. Toistaiseksi sellaisia sisältöjä on ollut vain harvoin. Angeria arvioi, että ehkä kerran puolella vuodessa Salmettaressa on joku syvempi juttu liikunnasta tai urheilusta.

Sporttiset-osaston toiminnassa Haanketo toivoisi, että ennakkosuunnitteluun satsattaisiin vielä enemmän. Hän myöntää, että se on paljon aikakysymys, sillä uutistiiminvetäjät tekevät roolissaan paljon muutakin työtä.

Nissinen arvioi, että muiden toimittajien ottaminen suunnittelupalavereihin voisi olla hyvä idea. Sitä kautta juttuihin tulisi erilaisia näkökulmia. Toistaiseksi muut toimittajat ovat tulleet kertomaan ideoita palavereiden ulkopuolella. Niitä ideoita on myös toteutettu. Esimerkkinä Nissinen kertoo muun muassa urheilijoiden hiustyyleistä kertoneen kokonaisuuden. Toisessa jutussa sivulla oli hiihtäjän kuva, jonka ympärille oli rakennettu kokonaisuus siitä, miten hiihtäminen vaikuttaa muun muassa liikkujan keuhkoihin, lihaksiin ja verenkiertoelimistöön. Kolmas esimerkki toteutettiin retkihihtämisestä.

Angerian mukaan yksi kehityskohde kaikkeen tekemiseen on sisällön editoinnin parantaminen. Tiltanne on nyt ajankohtaisempi, kun avustajien käyttö osastolla on lisääntynyt. Se lisää editoivien toimittajien työmäärää. Angeria kertoo, että lehdellä on avustajia, jotka pystyvät tekemään melko valmista tekstiä ja osa on puolestaan sellaisia, jotka ovat editoinnin puolesta aika haasteellisia. Nyt editointi on paljon oikolukua, kun pitäisi päästä myös enemmän sisällön miettimiseen. Angeria arvioi, että editoinnin kehittäminen koskettaa kaikkia muitakin lehden osastoja.

5 JOHTOPÄÄTÖKSET

Sporttiset-osastoa tutkiessa oli keskeistä selvittää perusteet siirtyä uuden osaston käyttöön. Kehityksen ja tulevaisuuden kannalta oli tärkeä tutkia uuden osaston suurimpia haasteita, jotka vaikuttavat laatuun. Lisäksi tavoitteena oli löytää haasteisiin mahdollisia ratkaisuja tai helpotuksia, joilla pystytään tuottamaan hyvää laatua pitkällä aikavälillä. Johtopäätöksiin olen päätenyt aineistoani teemoittamalla, mutta myös haastateltavien vastauksia tulkitsemalla. Olen myös verrannut haastateltavien näkemyksiä keräämääni tietoperustaan ja muihin lähteisiin.

5.1 Yleisön palveleminen on tärkeää journalistisesti ja taloudellisesti

Aineiston perusteella tärkein peruste siirtyä Sporttiset-osastoon oli reagoida yleisöpalautteeseen ja palvella yleisöä paremmin. Iisalmen Sanomien lukijat toivat esiin suoran palautteen ja lukijatutkimuksien kautta, että lehteen halutaan erilliset urheilusivut takaisin. Edellinen uudistus oli aiheuttanut suoraan myös tilauksen perumisia. Yleisön palvelemissä on sekä journalistinen että taloudellinen näkökulma. Hyvän journalismin toteuttamisen kannalta yleisön palveleminen on yksi keskeisistä tehtävistä. Journalistin ohjeiden ensimmäisessä kohdassa todetaan, että journalisti on vastuussa yleisölle, jolla on oikeus tietää, mitä yhteiskunnassa tapahtuu (Julkisen sanan neuvosto 2014, viitattu 16.4.2017).

Lehden tekeminen on liiketoimintaa, jonka kannattavuus riippuu muun muassa tilaajien ja irtonumerojen ostajien määrästä (Vuorinen 2007, 60, viitattu 16.4.2017). Journalismi kilpailee kaksilla markkinoilla: mediayhtiöt myyvät tuotetta, ja tuote kokoaa yhteen ihmisiä, jotka puolestaan kiinnostavat mainostajia. Tuloja tulee sekä lukijoilta että mainostajilta (Kunelius 2003, 80–81).

Yleislehdessä urheilujournalismissa on lähes mahdotonta olla mieliksi kaikille, sillä jokaisella lukijalla omat, erilaiset mieltymyksensä ja toiveensa sisältöjen suhteen. Yksittäisten palautteiden perusteella on hankala vetää isoja linjoja. Keskitiellä kulkeminen on toivottavaa, että voidaan pitää tyytyväisenä mahdollisimman moni lukija. Iisalmen Sanomissa joudutaan myös pohtimaan, että urheilu ei vie liikaa tilaa muun uutisoinnin hoidosta. On kuvaavaa, että urheilusta on käyty eri aihealueista eniten toimituksen sisäisiä palavereita.

Aineistosta korostui, että kohderyhmän laajennus tehtiin tietoisesti. Sporttiset-osaston tavoitteena on saada takaisin tyytyväiseksi kilpa- ja tulosurheilusta kiinnostuneet, mutta myös palvella aiempaa laajempaa lukijakuntaa erityisesti liikuntasisällöillä. Vuorisen tutkimuksessa esimiehet määrittelevät laadukkaan urheilujournalismin sellaiseksi, joka saavuttaa elämäntavoiltaan sekä asenteiltaan erilaiset lukijat, ei vain aktiivisesti urheilua seuraavat (Vuorinen 2007, 60, viitattu 16.4.2017).

Aiemmin lisälmen Sanomien urheilusivut koostuivat paljon otteluselostuksista ja tulosurheilusta. Niitä lukivat erityisesti aktiiviset miesseuraajat. Naisia ja nuoria halutaan sivujen lukijoiksi monipuolisemmilla sisällöillä. Sellaisia sisältöjä ovat muun muassa laji- ja väline-esittelyt, ilmiöjutut ja henkilöhaastattelut. Puhtaasti uusia sisältöjä ovat viikon väline- ja liikkujapalstat.

Ylä-Savon aluelehden, lisälmen Sanomien, tärkeimpiä uutiskriteereitä ovat paikallisuus ja kiinnostavuus. Tulosurheilun painotuksissa korostuu menestys, se kuinka korkealla sarjatasolla joukkue pelaa ja niin edelleen, kun taas liikuntasisällöissä uutiskriteerit ovat laajemmat. Haastatteluaineistossa tuli selvästi esiin, että lisälmen Sanomien tehtävä on tietyllä tapaa edistää urheilutoimintaa omalla levikkialueellaan. lisälmen Sanomat on esimerkiksi mukana järjestämässä erilaisia urheilutapahtumia.

Aineistossa tuli esiin, että lisälmen Sanomien pitää pystyä tuottamaan mielenkiintoista ja taustoitavampaa juttua kuin sanomalehteä nopeammat välineet. Urheilutoimittajalta vaaditaan nyt enemmän, kun yleisö pääsee helpommin ja kattavasti tiedon lähteille. Kiukkonen (2013, 50) kiteytti, että modernissa urheilujournalismissa asioista tiedottamisen rooli vähenee. Sen sijaan painotetaan asioiden taustoittamista, kommentoimista ja lukijoiden palvelemista. Tyypillisiä modernin urheilujournalismin piirteitä ovat analyttisyys, tarkkaan mietityt näkökulmat ja näkemyksellisyys.

Sporttiset-osaston sisällöiksi toivottiin enemmän kommentoivia juttuja, niin kommentteja kuin isompia pintaa syvemältä -juttuja. Niillä on mahdollista herättää keskustelua ja lisätä kiinnostavuutta. Myös tarinankerronnallisuuden hyödyntäminen jutuissa ja kriittisyyden lisääminen nousivat esiin vastauksissa.

Tulosurheilu, kuten otteluselostukset ja erillinen tulospalsta ovat säilyneet sisältöinä ja ovat edelleen lukijoiden suosiossa. Tämä siitä huolimatta, että suurinta osaa tuloksista olisi mahdollista tarkastella jo aiemmin ennen kuin lehti aamulla ilmestyy muun muassa internetin, teksti tv:n tai radion

kautta. Urheilujournalismin tyypillisimpiä juttutyyppejä lisalmen Sanomissakin ovat urheilutapahtumiin liittyvät ennakkotutut ja raportit. Otteluselostuksiin halutaan tuoda lisää syvällisyyttä mielenkiintoisten yksityiskohtien tai pelaajien sekä valmentajien kommenttien kautta. Tämä on ollut normaalia kehitystä jo pitkään urheilujournalismissa.

Vuorinen (2007,47) kiteytti modernin urheilujournalismin tehtävät neljään kategoriaan: urheilun tapahtuminen ennakointi, urheilun ilmiöiden taustoittaminen, lukijoiden viihdyttäminen ja kertominen urheilusta osana yhteiskuntaa. Arvioisin, että urheilun ilmiöiden taustoittaminen ja urheilusta osana yhteiskuntaa kertominen jäävät lisalmen Sanomissa vähemmällä huomiolla.

5.2 Ennakkosuunnittelulla on monia etuja

Kaikki haastatellut painottivat hyvän ennakkosuunnittelun roolin merkitystä laadun kannalta nyt ja tulevaisuudessa. Aiemmin urheilusivujen suunnittelu oli ollut heikompaa ja se tehtiin lyhyemmällä jännteellä. Nyt erillisiä suunnittelupalavereita on säännöllisesti (kahden viikon välein) ja niissä suunnitellaan sisältöjä pitemmälle aikavälille.

Vuorisen tutkimuksessa urheilutoimitusten esimiehet korostivat töiden hyvän suunnittelun merkitystä journalismin laadulle. Taustatöiden tekemiselle voi hankkia aikaa huolellisella suunnittelulla sekä hiljaiset ajat toimituksessa hyväksikäyttämällä. Suunnittelu ja ideointi ovat esimiesten mielestä tärkein laadun takaava tekijä urheilusivuille. (Vuorinen 2007, 61–70, viitattu 16.4.2017.)

Suunnittelulla saadaan pysymään sivujen tasapuolisuus paremmin. Se on tärkeää, kun osaston tehtävä on kahtalainen: pitää palvella tulos- ja kilpaurheilusta kiinnostuneita, mutta tarjota tietoa myös liikunnasta kiinnostuneille. lisalmen Sanomissa ennakkosuunnittelun merkitystä korostaa työntekijöiden määrä ja se, ettei lehdellä ole enää erikoistoimittajia, jotka voisivat keskittyä vain osaston hoitamiseen. Erikoistoimittajien puuttuminen heikentää urheilun tarkkaa seurantaa, mutta lisalmen Sanomien kaltaisessa pienessä toimituksessa ei ole enää mahdollista pitää erillisiä erikoisosastoja. Laadukas urheilujournalismi vaatii kiinnostusta ja perehtymistä aiheeseen sekä urheilun jatkuvaa seuraamista. Eniten se näkyy taustoittavissa jutuissa ja kolumneissa, joissa tarvitaan ymmärrystä urheilusta ja sen lainalaisuuksista. Urheilutoimittaja pystyy tekemään kriittisempää urheilujournalismia, kun hän pystyy kyseenalaistamaan urheilun rakenteita ja haastateltavien

lausuntoja paremmin kuin yleistoimittaja. (Airaksinen 2016, 72–73, viitattu 6.3.2017.) Toisaalta muiden toimittajien ideoiden tai juttujen kautta osastolle voi tulla sellaisia sisältöjä, jotka kiinnostavat kohdeyleisöjä urheilun suurkuluttajien ulkopuolelta.

Ennakkosuunnitteluun toivottiin lisää pontta, mutta toimittajien työaika ja muiden tehtävien hoitaminen asettavat omat rajoituksensa. Kiukkonen (2013, 140) painottaa, että urheilujournalismin kehittämiseksi resurssien paineissa sisältökeskustelun on oltava jatkuvaa ja linjanvetojen selviä. Keijo Makkonen on opinnäytetyössään korostanut ennakkosuunnittelun roolia. Makkosen mukaan ennakkosuunnittelun suurimmat haasteet piilevät ajankäytössä. Urheilutoimittamiselle ominaiset piirteitä ovat työn nopea rytmi, iltaan painottuvat tapahtumat sekä työltä odotettava asiantuntemus. Nämä piirteet painottavat suunnittelutyön merkitystä. (Makkonen 2010, 38–39, viitattu 16.4.2017.)

Yksi urheilujournalismin ominaispiirteistä on ennakoitavuus. Urheilusarjojen otteluiden ajankohdat ovat hyvissä ajoin tiedossa. Näin on esimerkiksi mahdollista tehdä suunnitelmaa, millainen juttu rakennetaan ennakkoksi ja mitä asioita kerrotaan puolestaan pelijutussa. Kun toimittaja saa tietää hyvissä ajoin tehtävänsä, hän pystyy sopimaan keikan ajoissa ja tekemään taustatyönsä huolella. Tällä tavalla helpotetaan myös toimittajien deadline-kiirettä, joka painottuu myöhäisiin peli-iltoihin. Suunnittelulla pystytään myös hyödyntämään paremmin toimittajien erikoisosaamista eri urheilulajeissa. Luonnollisesti työssä on varauduttava reagoimaan muutoksiin ja esimerkiksi mielenkiintoisiin koukkuihin, joihin voi törmätä vasta tehdessään juttua.

Sporttiset-osaston laadun haasteiksi nousivat selkeästi resurssit. Työntekijämäärä on seitsemänpäiväiselle lehdelle pieni ja eikä lehdellä ole enää erikoistoimittajia. Erityisesti viikonloput ovat haastavia, kun toimituksessa on vain yksi urheilusta vastaava toimittaja, vaikka tapahtumia riittää useita ja eri puolilla levikkialuetta. Siten levikkialueen urheilun hoitaminen ei ole yhtä kattavaa kuin lisälmen Sanomien parhaina aikoina. Pöyhtäri, Välvirronen ja Ahva julkaisivat 2014 toimittajakuntaa käsitelleen tutkimuksen, jossa todettiin, että käytössä olevilla resursseilla ja aikatauluilla on huomattavasti merkitystä siihen, millaista journalismia on mahdollista toteuttaa. Ne ovat yleensä ratkaiseva asia (Pöyhtäri ym. 2014, 30, viitattu 16.4.2017).

Esimiesten näkökulmasta ratkaisuksi resursseihin nousi konsernin välisen yhteistyön lisääminen, jossa ollaan kuitenkin vielä alkutekijöissä. Myös konserniyhteistyössä vaaditaan hyvää ennakkosuunnittelua ja kommunikointia. Samojen juttujen siirtäminen lehdestä toiseen ei ole kestävä rat-

kaisu yleisön kannalta. Yhteistyössä pitää miettiä uutispainotuksia lehden profiilin mukaisesti. Aineistosta nousi selkeästi esiin, että lehti tarvitsee lisää avustajia käyttöönsä. Avustajia tarvittaisiin erityisesti viikonloppuisin, jolloin toimituksessa on vain yksi urheilusta vastaava toimittaja. Avustajat voisivat edistää myös monipuolisempaa ideointia ja juttutuotantoa.

Tulevaisuuden mahdollisuuksina ehdotettiin lukijoita ja erilaisia seuratoimijoita kirjoittamaan sivuille. Tämä kehitys nähdään lehden sisältöä monipuolistavana ja rikastuttavana, kun tietyistä asioista pidetään kiinni. Laatu ei vastaa ammattitoimittajien tekemää, ja jutut tulee käydä läpi kriittisellä otteella toimituksen sisällä, sillä seuratoimijat pyrkivät kertomaan omasta toiminnastaan hyvät puolet. Lukijoiden ja seuratoimijoiden tekemä sisältö on myös hyvä laittaa oman vinjettinsä alle, jotta yleisö erottaa asiayhteyden. Kehityksessä olisi oma ristiriitansa, sillä editoivien toimittajien työmäärä kasvaisi entisestään, kun seuratoimijoiden ja lukijoiden sisällöt vaativat enemmän käsittelyä kuin ammattitoimittajien tekemät.

6 POHDINTA

Tutkielmassani selvitin, miten lisälmen Sanomien tuore osasto, Sporttiset, käsittelee urheilua ja liikuntaa. Hankkimani tutkimusaineisto sisälsi kolme haastattelua, joten pätevien yleistysten tekeminen on hankalaa, muuta kuin tapaustutkimuksen eli lisälmen Sanomien kohdalla. Tutkimuksen kautta Sporttiset-osaston toiminta ja sen keskeisimmät kipupisteet tulevat hyvin esiin. Jos tätä tutkimusta olisi halunnut syventää, olisi rinnalle voinut nostaa vertailuksi suunnilleen samoilla resursseilla toimivan lehden. Myös Sporttiset-osaston sisältöjen tarkempi analysointi teemahaastatteluiden rinnalle olisi tuonut lisää.

Urheilutoimittajan ja toimittajan taustastani lisälmen Sanomilla oli hyötyä sekä varmasti myös hivenen verran haittaa tutkimuksen tekemisessä. Etuna pidän sitä, että esimerkiksi teemahaastattelun kysymyksiä rakentaessa ja haastattelua tehdessä, tiesin, millaista toimittajien arki lehdessä on. Pystyin sitä kautta tekemään konkreettisia kysymyksiä, tarkentamaan ja myös kyseenalaistamaan. Uskon, että minulle oli helpompi kertoa haasteista ja tulevaisuuden suuntauksista kuin toimituksen ulkopuoliselle. Haastatteluista tuli kattavia ja niiden ilmapiiri oli avoin.

Pienenä haittana voi olla, että jotkin asiat urheilujournalismissa ja toimituksen työssä saattavat tuntuvat itsestäänselvyyksiltä. Voi olla, että joku ammattikunnan ulkopuolinen tutkija olisi voinut kiinnittää huomiota joihinkin eri asioihin.

Haastatteluiden tulokset olivat aika paljon siihen suuntaan, mitä osasin etukäteen odottaa. Ehkä yllättävintä oli esimiesten positiivinen suuntautuminen tulevaisuudessa siihen, että myös tavalliset lukijat ja seuratoimijat aktivoitaisiin tekemään lehteen enemmän sisältöjä. Tämä kehitys olisi oman jatkotutkimuksensa arvoinen.

Tutkimuksen tavoitteena oli kehittää omaa työtäni toimittajana ja samalla antaa työkaluja lisälmen Sanomille. Sain tutkimuksen kautta erilaisia näkökulmia urheilujournalismiin, erityisesti liikunnan käsittelyyn. Lisäksi tietoperustan kautta sain uutta tietoa modernista urheilujournalismista ja urheilujournalismin kritiikin paikkansa pitävyydestä.

LÄHTEET

Airaksinen, Saara 2016. Urheiluseurojen talutusnuorassa? Suomenkielisten 5-7-päiväisten paikallis- ja maakuntalehtien urheilutoimittajien näkemyksiä kriittisyydestä. Tampereen Yliopisto. Journalistiikka. Pro gradu -tutkielma. Viitattu 6.3.2017, <<https://tampub.uta.fi/bitstream/handle/10024/100465/GRADU-1484131454.pdf?sequence=1>>.

Angeria, Kari 2017. Päätoimittaja, Iisalmen Sanomat. Haastattelu 7.4.2017. Tekijän hallussa.

Boyle, Raymond 2006. Sports Journalism. Context and Issues. London: Sage.

Fritze, Joonas 2012. Paikallislehtien ”urheilutoimittajat” – Vahtikoiria, urheilun tosuskovaisia vai paikallisyhteisöjen puolustajia? Tampereen yliopisto. Tiedotusoppi. Pro gradu -tutkielma. Viitattu 19.2.2017, <<http://tampub.uta.fi/bitstream/handle/10024/83454/gradu05825.pdf?sequence=1>>.

Itkonen Hannu, Ilmanen Kalervo, Matilainen Pertti & Jaskari, Liina 2008. Media urheilun tulkkina ja tekijänä. Jyväskylän Yliopisto. Liikuntatieteiden laitos. Tutkimus.

Haanketo, Jani 2017. Toimittaja, Iisalmen Sanomat. Haastattelu 23.3.2017. Tekijän hallussa.

Hakkarainen, Suvi 2016. Yle testaa robottijournalismia – Voitto tarjoilee NHL-uutiset nanosekunnissa. Yle. Viitattu 19.2.2017, <<http://yle.fi/uutiset/3-9374633>>.

Hirsjärvi, Sirkka & Hurme, Helena 2010. Tutkimushaastattelu. Teemahaastattelun teoria ja käytäntö. Tallinna: Gaudeamus.

Honkonen, Marja 2017. Jään opit. Journalisti. Viitattu 6.3.2017, <<https://www.journalisti.fi/artikkelit/2017/2/jn-opit/>>.

Kanerva, Juha 2008. Miksi me emme näy? Fair Play 41(1) 12–13

Kansallinen Mediatutkimus 2016. KMT syksy 2015/ kevät 2016: lukijamäärät ja kokonaistavoittavuudet. Viitattu 10.1.2017,

<http://mediaauditfinland.fi/wp-content/uploads/2016/09/KMTS15K16_Lukijam%C3%A4%C3%A4r%C3%A4t_ja_kokonaistavoittavuudet.pdf>.

Karjalainen, Markus 2015. Iisalmen Sanomissa ei ole enää urheiluosastoa. Fair Play 10.12.2015 4–5.

Kiukkonen, Heli 2013. Aamu on aina askeleen jäljessä: lukijatutkimus Keski-suomalaisen urheilujournalismin modernisaatiosta. Jyväskylän yliopisto. Journalistiikka. Pro gradu -tutkielma. Viitattu 19.2.2017,

<<https://jyx.jyu.fi/dspace/bitstream/handle/123456789/41006/URN%3aNBN%3afi%3ajyu-201303011285.pdf?sequence=1>>.

Koljonen, Kari 2000. Asiamiesten selostuksista ammattilaisten analyysiin. Helsingin Sanomien urheilujournalismi vuosina 1973–1998. Tiedotusopin laitos: Julkaisuja, sarja A95 / 2000. Tampere: Tampereen yliopisto.

Kunelius, Risto 2000. Journalismi nelijalkaisena otuksena. Tiedotustutkimus. Viitattu 14.3.2017, <<https://www15.uta.fi/kirjasto/nelli/verkkoaineistot/yht/Kunelius.pdf>>.

Kunelius, Risto 2003. Viestinnän vallassa. Johdatus joukkoviestinnän kysymyksiin. 5. uudistettu painos. Helsinki: WSOY.

Julkisen sanan neuvosto 2014. Journalistin ohjeet. Viitattu 16.4.2017, <<http://www.journalistiliitto.fi/pelisaannot/journalistin-ohjeet/>>.

Laine, Antti 2011. Urheilujournalismin Suomi–Ruotsi-maaottelu. Vertaileva tutkimus suomalaisten ja ruotsalaisten iltapäivälehtien Ateenan 2004 ja Torinon 2006 olympiautoisoinnista. Jyväskylän yliopisto, liikunnan yhteiskuntatieteiden väitöstyö. Helsinki: Edita.

Makkonen, Keijo 2010. Puoliksi tehty urheilujuttu. Ennakkosuunnittelun rooli Aamulehden urheilutoimituksessa. Opinnäytetyö. Kemi-Tornion ammattikorkeakoulu. Kulttuuriala. Viestinnän koulutusohjelma. Viitattu 16.4.2017, <<https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/19271/Keijo%20Makkonen%20opinnaytetyo.pdf?sequence=1>>.

Malinen, Tero 2011. Uudistuspyrkimyksiä resurssien rajoissa. Urheilujournalismin kuva Ilkassa, Satakunnan Kansassa ja Savon Sanomissa. Jyväskylän yliopisto. Journalistiikka. Pro gradu -tutkielma. Viitattu 19.2.2017, <<https://jyx.jyu.fi/dspace/bitstream/handle/123456789/37293/URN:NBN:fi:ju-201202011107.pdf?sequence>>.

Nissinen, Vuokko 2016. Sporttiset on Iisalmen Sanomien uusi liikunta- ja urheilusivusto. Iisalmen Sanomat. Viitattu 10.1.2017, <<http://www.iisalmensanomat.fi/news/sporttiset-on-iisalmen-sanomien-uusi-liikunta-ja-urheilusivusto/>>.

Nissinen, Vuokko 2017. Uutistiiminvetäjä, Iisalmen Sanomat. Haastattelu 20.3.2017. Tekijän halussa.

Pohjola, Johanna 2015. Taistelu urheiluhulluista. Journalisti. Viitattu 19.2.2016, <<http://www.journalisti.fi/artikkelit/2015/2/taistelu-urheiluhulluista/>>.

Pänkäläinen, Seppo 1998. Suomalainen urheilujournalismi. Helsinki: Liikuntatieteellinen seura

Pöyhkäri, Reeta; Väliaverronen, Jari & Ahva, Laura 2014. Mistä on suomalainen toimittaja tehty? Worlds of Journalism -surveyyn tuloksia Suomesta. Tampereen yliopisto. Tutkimusraportti. Viitattu 16.4.2017, <<http://urn.fi/URN:ISBN:978-951-44-9506-9>>.

Rowe, David 2001. Sport, Culture and Media. The Unruly Trinity. Buckingham: Open University Press.

Räsänen, Juha-Pekka 2011. Urheilijat uutisten pelikentällä – Urheilun ja journalismin keskinäinen vuorovaikutussuhde. Kemi-Tornion ammattikorkeakoulu. Viestinnän koulutusohjelma. Opinnäytetyö. Viitattu 19.2.2017, <https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/27773/Rasanen_Jukka-Pekka.pdf?sequence=1>.

Suomen Lehdistö 2016. Robotti laajentaa urheilujuttujen kirjoa. Suomen Lehdistö. Viitattu 19.2.2017, <<http://www.suomenlehdisto.fi/robotti-laajentaa-urheilujuttujen-kirjoa/>>.

Steen, Rob 2008. Sports Journalism. A Multimedia Primer. New York: Routledge.

Vehkoo, Johanna 2011. Painokoneet seis. Kertomuksia uuden journalismin ajasta. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Teos.

Vehkoo, Johanna 2017. Uutisrobotit tulivat vihdoin Suomeen. Journalisti. Viitattu 30.3.2017, <<https://www.journalisti.fi/artikkelit/2017/4/uutisrobotit-tulivat-vihdoin-suomeen/>>.

Vesander, Lari 2015. Urheilujournalismin paradoksi. Toinen jakso-blogi. Viitattu 19.2.2017, <<https://toinenjakso.wordpress.com/2015/02/05/urheilujournalismin-paradoksi/>>.

Virtapohja, Kalle 1998. Sankareiden salaisuudet. Journalistinen draama suomalaista urheilusankaria synnyttämässä. Jyväskylä: Atena kustannus Oy.

Vuolle, Pauli 1983. Liikunnan joukkotiedotus maamme liikuntaviestinnän kentässä. Teoksessa: Vuolle Pauli: Liikuntaviestintä. Jyväskylän yliopiston liikuntasuunnittelun laitoksen opetusmonisteita numero 9/1983.

Vuorinen, Sanna 2007. Kohti koko kansan urheilujournalismia. Sanomalehtien urheilutoimitusten esimiehet urheilujournalismin kehittäjinä. Tampereen yliopisto. Tiedotusoppi. Pro gradu -tutkielma. Viitattu 19.2.2017 <<https://tampub.uta.fi/bitstream/handle/10024/78045/gradu01856.pdf?sequence=1>>.

Perustiedot

Nimi ja titteli

Koulutus

Työhistoria Iisalmen Sanomilla

Sporttiset-osaston uudistustyö

Vastuualueesi, eli miten olet osallistunut ja osallistut Sporttiset-osaston toimintaan?

Mitkä olivat perusteet siirtyä uuteen osastoon?

Miksi Iisalmen Sanomissa linjaukset urheilun suhteen ovat vaihdelleet niin paljon?

Mikä/mitkä ovat osaston kohderyhmät?

Millä tavoin osastolla näkyvät lapset sekä nuoret, veteraanit ja vammaisurheilu?

Mitkä ovat osaston tehtävät?

Pyrkiikö lehti edistämään urheilutoimintaa omalla levikkialueellaan?

Millaiset ovat osaston uutiskriteerit?

Mitä eroja osaston sisällöissä on entiseen?

Millaisia yhtäläisyyksiä sisällöissä on säilynyt?

Suunnittelu ja palaute

Miten osaston sisältöjä suunnitellaan ja ketkä ovat siinä mukana?

Mikä on sisältöjen suunnittelun merkitys?

Kuinka moni tekee sisältöjä osastolle? Montako omasta toimituksesta, entä avustajia?

Miten osaston laatua käydään läpi jälkeenpäin?

Miten yleisöltä saatu palaute ja lukijatutkimukset vaikuttavat sisältöihin?

Haasteet

Mitkä ovat keskeisimmät haasteet, jotka vaikuttavat osaston laatuun?

Miten keskeisimpiä haasteita voi yrittää parantaa?

Miten varmistetaan, että osaston laatu säilyy pitkällä jännteellä?

Tulevaisuus

Millaista urheilujournalismia Iisalmen Sanomissa pitää tehdä?

Millaisia sisältöjä toivoisit lisää?

Millainen Sporttiset-osasto tulee olemaan tulevaisuudessa?